

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2001-2002)

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2002 vedkommende Utenriksdepartementet mv.

St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002)

Til Stortinget

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLER OG POSTER I RAMMEOMRÅDE 4 (UTENRIKS)

Nedenfor følger en oversikt over bevilgningsforslagene i rammeområde 4 slik de fremkommer i St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002). 90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4
Utgifter i kroner				
<i>Utenriksdepartementet</i>				
100		Utenriksdepartementet	390 609 000	390 609 000
	1	Driftsutgifter	347 052 000	347 052 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 537 000	12 537 000
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	700 000
	71	Diverse tilskudd	30 320 000	30 320 000
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	839 270 000	834 270 000
	1	Driftsutgifter	822 435 000	817 435 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	16 715 000
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	120 000
102		Særavtale i utenriktjenesten	150 558 000	150 558 000
	1	Driftsutgifter	150 558 000	150 558 000
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	5 400 000	5 400 000
	1	Driftsutgifter	5 400 000	5 400 000
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	8 150 000	8 150 000
	1	Driftsutgifter	8 150 000	8 150 000
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål	61 660 000	56 660 000
	1	Driftsutgifter	19 875 000	19 875 000
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	41 785 000	36 785 000
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	880 793 000	880 793 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	685 793 000	685 793 000
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	195 000 000	195 000 000
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	142 588 000	142 588 000
	1	Driftsutgifter	142 588 000	142 588 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD).....	167 360 000	167 360 000
	1	Driftsutgifter	167 360 000	167 360 000
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene	210 870 000	210 870 000
	1	Driftsutgifter	207 370 000	207 370 000
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	1 500 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	2 000 000
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriks- stasjonene	104 328 000	104 328 000
	1	Driftsutgifter	104 328 000	104 328 000
150		Hovedsamarbeidsland	970 000 000	926 000 000
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	85 000 000	71 000 000
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	230 000 000
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	190 000 000	190 000 000
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	130 000 000	130 000 000
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	120 000 000	110 000 000
	75	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	130 000 000	130 000 000
	76	Nepal, <i>kan overføres</i>	85 000 000	65 000 000
151		Regionbevilgning for Afrika	904 900 000	928 900 000
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	186 000 000	210 000 000
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	36 000 000	36 000 000
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	165 000 000	165 000 000
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	212 000 000	212 000 000
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	154 000 000	154 000 000
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	94 000 000	94 000 000
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	57 900 000	57 900 000
152		Regionbevilgning for Asia	254 800 000	263 800 000
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	20 000 000	29 000 000
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	10 000 000	10 000 000
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	56 000 000	56 000 000
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	73 500 000	73 500 000
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	72 000 000	72 000 000
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 500 000	15 500 000
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	7 800 000	7 800 000
153		Regionbevilgning for Midtøsten	165 500 000	165 500 000
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	37 000 000	37 000 000
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	4 000 000	4 000 000
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	17 000 000	17 000 000
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	28 000 000	28 000 000
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	14 000 000	14 000 000
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	65 500 000	65 500 000
154		Regionbevilgning for Mellom-Amerika	122 000 000	122 000 000
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	26 000 000	26 000 000
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	7 000 000	7 000 000
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	16 000 000	16 000 000
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	14 000 000	14 000 000
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	40 000 000	40 000 000
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	13 000 000	13 000 000
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	6 000 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 187 800 000	1 228 800 000
	1	Driftsutgifter	16 500 000	17 500 000
	50	Fredskorpset	83 000 000	83 000 000
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	850 000 000	890 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4
	71	Hiv/aids-tiltak via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	50 000 000	50 000 000
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	5 000 000
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	78 600 000	78 600 000
	75	Internasjonale frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	104 700 000	104 700 000
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)	404 500 000	395 750 000
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000	64 000 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	195 000 000	195 000 000
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	18 000 000	18 000 000
	75	NORFUND - tapsavsetning	127 500 000	118 750 000
162		Overgangsbistand (gap)	300 000 000	345 000 000
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	300 000 000	345 000 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	1 266 000 000	1 266 000 000
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	190 000 000
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 076 000 000	1 076 000 000
164		Fred, forsoning og demokrati	1 079 700 000	1 079 700 000
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	223 000 000	223 000 000
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA- godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	855 000 000	855 000 000
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	1 700 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	354 600 000	354 600 000
	1	Driftsutgifter	102 100 000	102 100 000
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	252 500 000	252 500 000
166		Tilskudd til ymse tiltak	103 554 000	103 554 000
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 554 000	41 554 000
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan over- føres</i>	62 000 000	62 000 000
167		Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklings- hjelp (ODA)	680 500 000	680 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter	680 500 000	680 500 000
170		FN-organisasjoner	1 796 000 000	1 781 000 000
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	708 000 000	693 000 000
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	227 000 000	227 000 000
	72	FNs barnefond (UNICEF)	320 000 000	320 000 000
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	220 000 000
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	170 000 000
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	100 000 000
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner	51 000 000	51 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner	1 006 500 000	1 006 500 000
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	500 000 000	500 000 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	506 500 000	506 500 000
172		Gjeldslette	350 000 000	350 000 000
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	350 000 000
173		Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler	1 626 000 000	1 606 000 000
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	780 000 000	780 000 000
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	230 000 000	230 000 000
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	210 000 000	210 000 000
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	172 000 000	172 000 000
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	140 000 000	140 000 000
	77	Institusjons- og systemreform, <i>kan overføres</i>	49 000 000	29 000 000
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	45 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-2	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-4
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	422 200 000	416 500 000
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	369 000 000	369 000 000
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	5 000 000
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	48 200 000	42 500 000
198		Frivillige bidrag FN-operasjoner	20 000 000	0
	70	Fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferechtspleie	20 000 000	0
<i>Justis- og politidepartementet</i>				
480		Svalbardbudsjettet	100 993 000	105 993 000
	50	Tilskudd	100 993 000	105 993 000
<i>Miljøverndepartementet</i>				
1471		Norsk Polarinstittutt (jf. kap. 4471)	107 417 000	107 072 000
	1	Driftsutgifter	106 919 000	106 574 000
	50	Stipend	498 000	498 000
		Sum utgifter rammeområde 4	16 184 550 000	16 184 755 000

Inntekter i kroner

Inntekter under departementene

3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)	14 982 000	14 982 000
	1	Gebyrer	9 300 000	9 300 000
	4	Leieinntekter	1 682 000	1 682 000
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	4 000 000	4 000 000
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)	8 460 000	8 460 000
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	50 000
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	8 410 000
4471		Norsk Polarinstittutt (jf. kap. 1471)	34 457 000	34 457 000
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 071 000	16 071 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	15 936 000	15 936 000
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	2 450 000	2 450 000
		Sum inntekter rammeområde 4	57 899 000	57 899 000
		Netto rammeområde 4	16 126 651 000	16 126 856 000

2. SAMMENDRAG**2.1 Budsjettproposisjonen***2.1.1 Utenriksdepartementet*

Regjeringen foreslår i proposisjonen at det for 2002 bevilges 2 326 800 000 kroner (2 336 800 000 kroner ¹) til programområde 02, Utenriksforvaltning, mot 2 173 800 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Økningen skyldes ulike forhold.

Utgiftene til FN's fredsbevarende operasjoner er økt, samtidig som Norges andel av FN's budsjett til dette formål er gått opp fra 0,61 pst. til 0,65 pst. etter at FN's

1. Alle tall for 2002-budsjettet refererer seg til St.prp. nr. 1 (2001-2002) med St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) med mindre annet fremgår. Tall i parentes refererer seg til St.prp. nr. 1 (2001-2002) med mindre annet fremgår.

generalforsamling har revidert bidragsskalaen for 2001-2003.

Det norske formannskapet i Sanksjonskomiteen for Irak medfører økte driftsutgifter, både i departementet og FN-delegasjonen.

Økningen i bevilgningsforslaget har ellers nær sammenheng med pris-, valuta og lønnsjusteringer.

Det understrekes i proposisjonen at forholdet til Europa og EU har høy prioritet, og at Regjeringen vil følge opp arbeidet for å styrke sikkerhet og stabilitet i Europa. Det vises til at NATO, OSSE og EU utgjør de sentrale sikkerhetspolitiske samarbeidsinstrumenter, og at styrking av det praktiske og politiske samarbeidet mellom NATO og EU vil bli et prioritert område.

Videre pekes det på at globaliseringen stiller Norge overfor nye og betydelige utfordringer. Regjeringen har derfor satt i gang et utredningsprosjekt om ulike sider ved globaliseringen, og en egen stortingsmelding om dette temaet bebudes innen utgangen av 2002.

Det vises ellers til at arbeid for internasjonal fred og sikkerhet, ikke minst gjennom Norges medlemskap i FNs sikkerhetsråd, styrking av det multilaterale handelssystemet samt ressursforvaltningen vil være viktige satsningsområder i 2002.

Under programområdet 03 Internasjonal bistand (ODA-bistand) foreslås det for 2002 bevilget 13 505 000 000 kroner, mot 12 345 500 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Dette innebærer en nominell økning på 1 159 500 000 kroner (9,4 pst.) i forhold til saldert budsjett i 2001. Bevilgningsforslaget tilsvarer 0,92 pst. av det reviderte BNI-anslaget for 2002, en opptrapping fra 0,89 pst. i 2001. Regjeringen fastholder målet om en opptrapping av den ODA-godkjente bistanden til 1 pst. av BNI innen 2005.

Under programområde 03, programkategori 03.50 Øvrig bistand, er det i tillegg foreslått bevilget 406 500 000 kroner (442 200 000 kroner), mot 418 700 000 kroner i saldert budsjett i 2001 til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak.

Det opplyses i proposisjonen at den samlede ODA-godkjente bistanden i 2000 utgjorde om lag 11,2 mrd. kroner, tilsvarende 0,8 pst. av BNI. Ubrukte bevilgninger - som er overført til bruk i 2001- utgjorde 94 mill. kroner, som tilsvarer 0,8 pst. av disponibel bevilgning. Dette er vesentlig lavere enn tidligere år. 2000-bevilgningen fordelte seg på 56 pst. i bilateral bistand, 26 pst. multilateral bistand og om lag 13 pst. i såkalt multi-bi bistand. 5 pst. gikk til administrasjon. For øvrig utgjorde støtten gjennom frivillige organisasjoner 31 pst. av den samlede ODA-godkjente bilaterale bistanden. Geografisk fordelte den bilaterale bistanden seg med 38 pst. til Afrika, 17 pst. til Asia, 16 pst. til Europa og 7 pst. til både Midtøsten og Latin-Amerika. Om lag 35 pst. gikk til de minst utviklede landene (MUL).

I budsjettproposisjonen for 2002 understrekes at Regjeringen vil arbeide for en mer helhetlig og slagkraftig norsk sørpolitikk. Det fremholdes at utviklings-samarbeidet må kombineres med arbeid for å bedre utviklingslandenes internasjonale rammebetingelser,

særlig innenfor områdene handel, gjeld og miljø. Regjeringen vil arbeide for økt markedsadgang for u-landsvarer. Målet om fattigdomsreduksjon vil fortsatt stå sentralt i norsk bistand, og det vil bli lagt økt vekt på utviklingssamarbeid som styrker utviklingslandenes egen økonomiske vekstkraft og deres demokratiske institusjoner og prosesser. Videre legges det opp til en sterk satsing på utdanning, helse og sosiale tjenester, samt tiltak mot hiv/aids-epidemien.

I St.prp. nr. 1 (2001-2002) foreslår regjeringen Stoltenberg en ny budsjettstruktur for bistandsbudsjettet for 2002, på bakgrunn av et ønske om å forbedre sammenhengen og muligheten for felles strategi for bilateral og multilateral innsats. Omleggingen av budsjettstrukturen innebærer bl.a.:

- Geografisk konsentrasjon av et bredt bilateralt utviklingspolitisk samarbeid til noen få hovedsamarbeidsland.
- Videreutvikling og konsentrasjon av et bredt multilateralt utviklingssamarbeid til noen få multilaterale organisasjoner. ILO, UNAIDS, UNDP, UNFPA, UNICEF, WFP og WHO foreslås som slike hovedpartnere.
- Fokusering av bilateral og multilateral bistand innenfor noen tverrgående tematiske innsatsområder som er høyt prioritert fra norsk side. Regjeringen foreslår følgende tematiske satsingsområder: Helse og utdanning, hiv/aids, økonomisk utvikling og handel, miljø og energi, godt styresett og regionalt samarbeid.

På dette grunnlag foreslås bistandsbudsjettet (ODA-bistand) inndelt i følgende tre programkategorier: Bilateral bistand, globale ordninger og multilateral bistand.

Programkategorien "globale ordninger" omfatter virkemidler som kanaliseres både gjennom multilaterale og bilaterale kanaler, inkludert frivillige organisasjoner.

Denne budsjettstrukturen innebærer en omfattende overføring av midler og tiltak til nye kapitler og poster i forhold til 2001-budsjettet, noe det er redegjort nærmere for i proposisjonen.

Regjeringen Stoltenberg foreslår samtidig å avvikle de globale særbevilgningene til miljø- og kvinnetiltak, og i stedet ivareta disse områdene innenfor de tematiske satsingene. Det legges opp til en årlig rapportering om kvinneretningen av norsk utviklingsarbeid.

I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) slutter regjeringen Bondevik II seg i hovedsak til forslaget til ny budsjettstruktur. Det varsles imidlertid at man vil vurdere behovet for enkelte justeringer og komme tilbake til dette i budsjettet for 2003.

2.1.2 Justis- og politidepartementet

Fra Justisdepartementet er det bare kategori 06.80, kap. 480, Svalbardbudsjettet, som faller inn under rammeområde 4.

Bevilgningen over statsbudsjettet under denne kategorien og dette kapitlet skal dekke det forventede

underskudd på Svalbardbudsjettet. I Svalbardbudsjettet for 2002 er det foreslått 141 977 000 kroner (136 977 000 kroner) i utgifter og 35 984 000 kroner i inntekter. Differansen (og dermed bevilgningsforslaget) blir 105 993 000 kroner (100 993 000 kroner), mot 61 230 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Den store økningen skyldes i hovedsak en rammeoverføring fra Nærings- og handelsdepartementet i forbindelse med at Longyearbyen lokalstyre skal overta budsjettansvaret for Svalbard Samfunnsdrift A/S.

Artikkel 8 i traktaten om Spitsbergen av 9. februar 1920 (Svalbardtraktaten) legger begrensninger på adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard, og på anvendelsen av disse. Dette er bakgrunnen for at det er opprettet et eget Svalbardbudsjett og for at det lages en egen innstilling om Svalbardbudsjettet, jf. Budsjett-innst. S. nr. 14 (2001-2002).

2.1.3 Miljøverndepartementet

Fra Miljøverndepartementet inngår kap. 1471 Norsk Polarinstittutt, utgifter og kap. 4471 Norsk Polarinstittutt, inntekter i rammeområde 4. Når det gjelder enkeltheter, vises det til den kapittelvis gjennomgangen nedenfor, jf. pkt. 4.3.1.

3. KOMITEENS ALMINNELIGE MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, lederen Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyangen, fra Høyre, Brit. I. H. Andreassen, Julie Christiansen, Oddvard Nilsen og Finn Martin Vallersnes, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Bjørn Jacobsen, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, har ved Stortingets vedtak 25. oktober 2001 fått tildelt kapitler under rammeområde 4 Utenriks (jf. Innst. S. nr. 2 (2001-2002)). Ved vedtak 28. november 2001 er netto utgiftsramme for rammeområde 4 fastsatt til 16 126 856 000 kroner (jf. Budsjett-innst. S. I (2001-2002)). Det framsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på disse vedtakene om rammens størrelse, jf. Stortingets forretningsorden.

Komiteen anser det som viktig at bevilgningene til nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter økes både i tilknytning til naturkatastrofer og konfliktsituasjoner. Komiteen viser spesielt til de store utfordringene som nå vil komme i tilknytning til situasjonen i Afghanistan og den internasjonale kampen mot terrorisme. Utviklingen etter fremleggelse av St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) aktualiserer særlige tiltak. Komiteen vil understreke betydningen av at det legges til rette for et representativt styre i Afghanistan. Ikke minst vil situasjonen i Afghanistan medføre behov for økt humanitær innsats, langsiktig

bistand og gjenoppbyggingsarbeid i tiden framover. Komiteen mener det er viktig at Norge nå stiller opp med støtte til gjenoppbygging i Afghanistan og grenseområdene i regionen. På samme måte bør Pakistan tilgodeses med bistand og en tilfredsstillende løsning på landets gjeldsproblemer. Komiteen vil be Regjeringen på egnet måte komme tilbake til Stortinget med en vurdering av dette. Norges lederskap i Afghanistan Support Group (ASG) fra 1. januar 2002 gir en særlig mulighet til å spille en aktiv rolle i dette arbeidet, hvor koordineringen kan bli en spesielt krevende oppgave. For å lykkes med dette, vil det være viktig å opprettholde samholdet i den brede koalisjonen, som høsten 2001 har stått sammen om aksjonene i Afghanistan. Komiteen er forberedt på at dette samarbeidet i seg selv kan medføre nye utfordringer for det utenrikspolitiske arbeidet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at den nye budsjettstrukturen har ført til at en rekke kapitler og poster fra 2001-budsjettet er tatt bort, blant annet kap. 156 Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling. Flertallet forutsetter at målet med denne bevilgningen blir ivaretatt i budsjettet for 2002 selv om dette ikke lenger har et eget kapittel. Flertallet viser til at målet med denne bevilgningen tidligere har vært å finansiere tiltak som kan styrke, mobilisere og synliggjøre kvinner slik at de får kraft til å være med på å definere innretningen av samfunnsutviklingen. Flertallet er for øvrig kjent med at bevilgningen over tidligere kap. 156 bare har vært en liten del av kvinnesatsingen i bistandsbudsjettet, og viser til at kvinners perspektivet må være integrert i all norsk bistand. Kvinner er i flertall blant verdens fattigste, og i en rekke land rammer vold og undertrykking kvinner. Fattigdomsorientert bistand må i stor grad ta utgangspunkt i kvinners situasjon, og kvinneverdighet vil også komme barn til gode. Flertallet viser til at næringsrettede tiltak rettet mot kvinner også har vist seg å gi svært gode resultater i en rekke land.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til det politiske grunnlaget for Samarbeidsregjeringen, hvor det understrekes at Regjeringen vil føre en utenrikspolitikk som har som overordnet mål å sikre sentrale verdier som frihet og rettferdighet, fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter. Videre fremheves det at Regjeringen vil føre en utviklingspolitikk der fattigdomsbekjempelse står i sentrum. Disse medlemmer er derfor positive til at Regjeringen vil arbeide for at norsk bistand gradvis skal økes til 1 pst. av BNI innen 2005.

Disse medlemmer ser FN og Det Atlantiske Fellesskap som viktige forankringspunkter for utenrikspolitikken. Felles løsninger på globale problemer vektlegges i den sammenheng. Disse medlemmer støtter opp om fordømmelsen av terrorhandlingene mot USA 11. september 2001 og legger vekt på at

Norge bidrar aktivt i kampen mot internasjonal terrorisme som utgjør en trussel mot den internasjonale rettsordenen, internasjonalt samkvem, toleranse og menneskeverd. Bekjempelse av terrorisme på alle måter er viktig, selv om bruk av militær makt innebærer vanskelige etiske valg.

Disse medlemmer viser til det politiske grunnlaget for Samarbeidsregjeringen hvor det understrekes at det for Norge er særlig viktig å ivareta et nært og forpliktende samarbeid med våre naboland, med EU, øvrige europeiske land og USA, og at Norge med disse land har et særskilt verdifelleskap, samtidig som vi deler sikkerhetsutfordringer og økonomiske utfordringer.

Disse medlemmer viser til at Samarbeidsregjeringen vil føre en aktiv europapolitikk på grunnlag av EØS-avtalen og andre samarbeidsavtaler med EU, i våre nærrområder samt OSSE og Europarådet. EU er inne i en svært dynamisk utvikling hvor utvidelsen østover, innføringen av euro som mynt, Lisboastrategien, utviklingen av en europeisk sikkerhets- og forsvarspolitik og det juridiske samarbeidet står sentralt. Det norske samarbeidet med EU må derfor fortsatt være dynamisk og tilpasse seg nye utfordringer. Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil arbeide for å sikre Norge best mulig medinnflytelse i Europa innen de rammer vår nåværende tilknytningsform setter.

Disse medlemmer støtter arbeidet for en mer helhetlig sørpolitikk, hvor langsiktig utviklingssamarbeid og humanitær innsats ses i sammenheng. Norges medlemskap i Sikkerhetsrådet medfører et sterkt engasjement for konfliktløsning og økt behov for innsats i overgangen mellom humanitær innsats og langsiktig utviklingssamarbeid. Forslaget om en egen bevilgning til overgangsbistand (GAP-tiltak) er etter disse medlemmers oppfatning et viktig bidrag til en helhetlig tilnærming til vekst og utvikling i fattige land.

Krig og væpnet konflikt preger mange fattige land, særlig i Afrika. Økningen av bevilgningene til freds- og forsoningstiltak er etter disse medlemmers vurdering av stor betydning i denne sammenheng.

Disse medlemmer er av den oppfatning at frivillige organisasjoner er sentrale aktører i norsk bistandspolitikk både med hensyn til det langsiktige utviklingssamarbeidet så vel som innenfor rammen av den humanitære bistanden, og anser en økning av støtten til bistand kanalisert via disse som positivt. Endringer i de internasjonale rammebetingelsene, særlig innenfor handel, gjeld og miljø, er etter disse medlemmers oppfatning avgjørende for utviklingslandenes vekst. Videre er utbygging av demokratiske institusjoner og innsats for å styrke landenes egen evne til en økonomisk bærekraftig utvikling av stor betydning. Disse medlemmer viser i den sammenheng også til at Regjeringen vil forsere oppfølgingen av strategi for næringsutvikling i Sør.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil arbeide for å forbedre utviklingslandenes markedsadgang, og mener det er svært positivt at WTOs minister-

konferanse i Qatar resulterte i at det nå blir en ny, bred forhandlingsrunde i WTO. Disse medlemmer vil fremme det gledelige ved at utviklingsdimensjonen er kommet så sterkt frem i resultatet fra ministerkonferansen.

Disse medlemmer slutter seg i hovedsak til forslaget til ny budsjettstruktur i St.prp. nr. 1 (2001-2002), men er enig med Regjeringen i at en bør se nærmere på behovet for enkelte justeringer i den nye budsjettstrukturen når en har fått noe erfaring med konsekvensene av omleggingen. Disse medlemmer er også enige i behovet for en fortsatt landgjennomgang, for å oppnå den ønskede konsentrasjonen av innsatsen både i hovedsamarbeidsland og i samarbeidsland for øvrig. De tematiske satsingsområdene vil være: Helse og utdanning, hiv/aids, økonomisk utvikling og handel, miljø og energi, godt styresett og regionalt samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til St.prp. nr. 1 (2001-2002), Utenriksdepartementet, og forslaget fra Arbeiderpartiet i finansinnstillingen (Budsjett-innst. S. I (2001-2002)). Disse medlemmer viser til St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) fra regjeringen Bondevik II, som innebærer en reduksjon i Utenriksdepartementets budsjett på 35,7 mill. kroner i forhold til forslaget fra Arbeiderpartiet. Disse medlemmer konstaterer at det ikke er flertall for en økning av budsjettet for Utenriksdepartementet slik Arbeiderpartiet foreslår. Disse medlemmer slutter seg ut fra dette til endringsforslagene fra regjeringen Bondevik II innenfor den reduserte rammen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg foreslår å bevilge 13,5 mrd. kroner til ODA-godkjent bistand. Dette er en nominell økning på om lag 1,2 mrd. kroner, 9,4 pst., fra 2001. Disse medlemmer viser til at sammen med fjorårets økning, betyr det at den norske bistanden har økt med 2,7 mrd. kroner på to år. Dette er et betydelig løft for dem som trenger det mest. Bistandsrammen vil med regjeringen Stoltenbergs forslag utgjøre 0,90 pst. av forventet bruttonasjonalinntekt (BNI) for 2002, en opptrapping fra 0,89 pst. i 2001-budsjettet. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet har som mål at bistanden skal opp på 1 pst. av BNI. Disse medlemmer konstaterer at regjeringen Bondevik II foreslår den samme rammen for ODA-godkjent bistand som den forrige regjeringen. Når det i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) opereres med en BNI-andel på 0,92 pst., skyldes dette en revisjon av BNI-anslaget og ikke en reell økning av rammen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg i forslaget til budsjett la opp til en mer effektiv og målrettet norsk bistand. Den bilaterale bistanden konsentreres til 7 hovedsamarbeidsland og 21 øvrige samarbeidsland. Disse medlemmer viser her til at regjeringen Bondevik II antyder at den vil vurdere å gjøre endringer i prioriteringen av hovedsamarbeidsland og samarbeidsland for den bilaterale bistanden. Dette vil disse medlemmer komme tilbake til i

forbindelse med utviklingspolitisk redegjørelse til våren.

Disse medlemmer viser til at innsatsen konsentreres om helse og utdanning, hiv/aids, næringsutvikling og handel, miljø og energi, godt styresett, regionalt samarbeid og fred og forsoning. Som eksempel økes helse- og aidssatsingen med 280 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Stoltenberg i budsjettforslaget prioriterer flyktninger og fredsarbeid. Bevilgningen til humanitær bistand og bistand til fred, forsoning og demokratiltak foreslås økt med 14,8 pst. til nærmere 2,5 mrd. kroner. Det tilsvarer en økning på 313 mill. kroner i forhold til 2001-budsjettet. Samtidig opprettholdes den humanitære innsatsen i Afrika på et høyt nivå. Disse medlemmer vil her vise til at den humanitære situasjonen i Afghanistan, og arbeidet med gjenoppbyggingen av landet, kan bety at det blir behov for ytterligere bevilgninger i tiden fremover.

Disse medlemmer har videre merket seg Regjeringens forslag om å redusere bevilgningen til NORFUND, kap. 161. Bl.a. innebærer dette en reduksjon i de øremerkede midler til investeringer i energisektoren på 45 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til finansinnstillingen der Arbeiderpartiet prioriterte å bevilge ytterligere 5 mill. kroner til profilering av Norge i utlandet, kap. 115, utover forslaget fra regjeringen Stoltenberg. Disse medlemmer konstaterer at regjeringen Bondevik II foreslår 10 mill. kroner mindre enn Arbeiderpartiets forslag. Disse medlemmer har videre merket seg reduksjonen i driftsutgiftene til utenriksstasjonene, kap. 101, på 5 mill. kroner.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen Bondevik II foreslår å redusere bevilgningen til internasjonale klima- og miljøtiltak under kap. 197, med 5,7 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen Bondevik II foreslår å kutte hele posten på 20 mill. kroner til fredsbevarende operasjoner og internasjonal straffetrettspleie, kap. 198. Disse medlemmer konstaterer at Regjeringens begrunnelse for dette er at det kan overføres ubrukte midler fra i 2001 til 2002.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at norsk utenrikspolitikk har et hovedansvar i å sikre norske interesser gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid, med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel, og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Disse medlemmer vil peke på den situasjon som er oppstått i verden etter terrorangrepet mot USA 11. september 2001. Disse medlemmer

vil peke på den trussel som eksisterer mot USA og Vesten fra godt organiserte terrornettverk. Derfor mener disse medlemmer norsk utenrikspolitikk og ressursbruk må dreies mot bekjempelse av denne type terror og konsekvensene av terroren.

Disse medlemmer ser at de aksjoner som bl.a. USA, Storbritannia og Australia nå gjennomfører med støtte fra FN og NATO for å bekjempe terrorister, får negative konsekvenser for sivilbefolkningen i områder der terroristene forsøkes nedkjempet. Derfor mener disse medlemmer at ressurser må benyttes for å hjelpe sivilbefolkningen i disse områder med både mat og annet materiell, samt legge til rette for at verden ikke opplever en flyktningekatastrofe med store humanitære konsekvenser.

Disse medlemmer mener at positiv utvikling i u-landene først og fremst er avhengig av den politikk som føres i u-landene. Disse medlemmer viser til at de land som makter å arbeide seg ut av fattigdom vektlegger respekt for menneskerettigheter, innføring av reelt demokrati og markedsøkonomi. Videre mener disse medlemmer at u-hjelp altfor ofte forsinker nødvendig reformarbeid i u-landene. Disse medlemmer vil peke på at i tillegg til landenes egne politiske valg er omverdenens tilrettelegging i form av en åpen handelspolitikk, uten stor bruk av toll- og kvotebegrensninger, det beste bidrag for å løfte de fattigste landene ut av fattigdom.

Disse medlemmer stiller seg skeptiske til den rådende strategi i det norske bistandsarbeidet hvor en stor del av bistandsarbeidet kanaliseres gjennom norske bistandsmiljøer. Disse medlemmer vil på ingen måte underkjenne den kompetanse som finnes i Norge på dette området, men mener at i den utstrekning u-hjelp fortsatt skal gis bør den fremover i større grad kanaliseres gjennom koordinert internasjonal innsats. Derfor vil disse medlemmer på sikt avskaffe ordningen med hovedsamarbeidsland.

Disse medlemmer har i sitt forslag trappet kraftig ned på norsk u-hjelp, men har valgt å beholde alle tiltak knyttet til bekjempelse av hiv/aids-problemet. Disse medlemmer anser at denne sykdommen er en stor trussel mot både verdens fattige og verdensbefolkningen generelt, bekjempelsen av denne trusselen må derfor ha høy prioritet. Videre vil disse medlemmer ønske å støtte opp under det arbeid som gjøres for å bekjempe tuberkulose, polio og andre sykdommer.

Disse medlemmer vil støtte og trappe opp nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasjonale organisasjoner som FN, Røde Kors, Kirkens Nødhjelp m.m.

Fremskrittspartiets budsjettalternativ

	Reduksjon	Økning
100 Utenriksdepartementet	47 000 000	
101 Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	73 000 000	
102 Særavtale utenriktjenesten	40 000 000	
115 Presse-, kultur- og informasjonsformål	15 000 000	
116 Deltaking i internasjonale organisasjoner	250 000 000	
140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	60 000 000	
141 Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD)	80 000 000	
142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene	60 000 000	
143 Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene	80 000 000	
150 Hovedsamarbeidsland	786 000 000	
151 Regionbevilgning for Afrika	488 000 000	
152 Regionbevilgning for Asia	170 500 000	
153 Regionbevilgning for Midtøsten	123 000 000	
154 Regionbevilgning for Mellom-Amerika	80 000 000	
160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling	864 600 000	
161 Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3161)	130 000 000	
162 Overgangsbiand (gap)	45 000 000	
163 Nødhjelp, humanitær biand og menneskerettigheter		250 000 000
164 Fred, forsoning og demokrati	150 000 000	
165 Forskning, kompetanseheving og evaluering	125 000 000	
167 Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	200 000 000	
170 FN-organisasjoner	347 000 000	
171 Multilaterale finansinstitusjoner	500 000 000	
173 Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler	1 005 000 000	
197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak ..	154 300 000	
SUM	5 873 400 000	250 000 000

Disse medlemmer henviser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag og de prioriteringer som fremkommer der. Bruken av midlene innenfor vedtatt ramme 4 er av et slikt omfang at det ikke er naturlig å benytte alle rammebudsjettets midler. Derfor vil disse medlemmer stemme imot de forslag som fremmes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at internasjonal fattigdomsbekjempelse, konfliktforebygging og nedrustning, internasjonalt miljøvern og vern om menneskerettighetene må være hovedspørsmål for norsk utenrikspolitikk. Norge må videreutvikle og styrke troverdigheten innen disse områdene. Som tung aktør innen internasjonal biand, og som medspiller i en rekke fredsprosesser har Norge muligheten til å spille en større rolle internasjonalt enn vår størrelse skulle tilsi. Dette forutsetter imidlertid etter disse medlemmers mening at Norge blant annet opptrer som en konsekvent forsvare av fattige lands interesser, er konsekvent i kritikken av menneskerettighetsbrudd og fører en konsekvent miljøpolitikk. Disse medlemmer mener at Norge som en av verdens aller rikeste nasjoner i enda større grad kunne bidra til utvikling og fattigdomsbekjempelse, og foreslo derfor i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett en økning av bistandsbudsjettet med 300

mill. kroner, samt at det skulle avsettes 5 mrd. kroner til et solidaritetsfond for investeringer i de fattigste landene.

Disse medlemmer viser til at Norge som medlem av FNs sikkerhetsråd fram til 2003 har innflytelse i viktige spørsmål som gjelder internasjonal fred og sikkerhet, og understreker at Norge i denne posisjonen må opptre med en selvstendig stemme, blant annet i forhold til USA.

Disse medlemmer understreker at Norge som ikke-medlem av EU har mulighet for å spille en selvstendig rolle i internasjonale fora hvor mange andre europeiske land må samordne sine syn innen EU. Disse medlemmer mener at denne posisjonen må brukes til å fremme miljø- og solidaritetshensyn blant annet innen WTO-systemet. Disse medlemmer mener at Norge har fordeler av å stå utenfor EU, men ønsker at Norge skal ha et aktivt samarbeid med EU og at Norge aktivt søker å påvirke beslutninger i EU som får konsekvenser for Norge.

Disse medlemmer viser til at utvidelsen av EU østover, etableringen av et sikkerhetspolitisk samarbeid og fullbyrdelsen av ØMU vil være viktige tema i europeisk samarbeid i 2002. Det er for tidlig å trekke bastante konklusjoner om hvordan dette vil prege EU, og i hvilken grad utvidelsene vil bli gjennomført. Disse medlemmer vil peke på at meningsmålin-

gene om EU-spørsmålet viser at det er nei-flertall i den norske befolkningen. Dette gjør i sum at Norge ikke bør søke om eller forberede en søknad om medlemskap i EU i denne stortingsperiode, men at vi bør føre en mer offensiv europapolitikk basert på resultatet av folkeavstemningen i 1994.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2001 ba Regjeringen om å utrede et utviklingsfond. I Budsjett-innst. S. nr. 3 (2000-2001) uttrykker et flertall:

"En ser fram til at Regjeringen så snart som mulig kommer tilbake til Stortinget med en nærmere vurdering av både prinsipielle og praktiske sider av en slik fondsordning. Dette flertallet forventer at utredningen belyser hvilke utviklingsformål et eventuelt slikt fond kan brukes til, hvordan forvaltningen kan organiseres og hvilke retningslinjer en kan legge til grunn for tilføring av midler til utviklingsfondet."

Disse medlemmer mener at det er uheldig at dette ikke er fulgt opp verken gjennom St.prp. nr. 1 (2001-2002) eller St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002). Etablering av et nytt utviklingsfond kunne være en hensiktsmessig måte å få til en rask opptrapping av norsk bistandsinnsats, ikke minst med sikte på snarlig å nå målet om at bistanden skal utgjøre 1 pst. av BNI. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen foreslår at dette målet skal nåes innen 2005, og mener at det burde legges opp til at dette målet kan nåes i neste statsbudsjett.

Disse medlemmer viser til at det også i budsjettet for 2002 er satt av midler til å dekke utgifter til mottak av flyktninger i Norge. Disse medlemmer mener dette er en uheldig praksis, og at det bidrar til å skape et feilaktig inntrykk av omfanget av norsk bistand.

Disse medlemmer mener at terrorangrepene på USA 11. september 2001 bekreftet at en ny global sikkerhetssituasjon hvor regionale konflikter raskt og i stort omfang vil kunne spres til andre land og regioner. Etter disse medlemmers oppfatning understreker terrorangrepet behovet for en mer helhetlig sikkerhetspolitikk. Det må legges økt vekt på å skape diplomatiske og politiske løsninger på konflikter hvor faren for spredning kan være stor, slik som konflikten i Midtøsten, og legges større vekt på faktorer som kan bidra til å hindre framvekst av ekstremisme. Disse medlemmer mener at det i kjølvannet av terrorangrepet mot USA, i bestrebelsene på å få dømt de skyldige og bekjempe nye terrorangrep må legges vekt på å styrke den internasjonale rettsordenen, blant annet haster det med å få nok ratifikasjoner slik at den internasjonale straffedomstolen kan etableres.

Disse medlemmer viser til at utviklingshjelpen også har en sikkerhetspolitisk funksjon, ved at mindre sosiale forskjeller og et høyere økonomisk utviklingsnivå reduserer konfliktpotensialet.

Disse medlemmer understreker at globale miljøproblemer som klimaendringer utgjør en alvorlig

trussel mot menneskehetens velferd og sikkerhet. Disse medlemmer mener at Norge må øke sin innsats for å bekjempe globale miljøproblemer, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett hvor det ble foreslått å øke bevilgningene til internasjonalt miljøarbeid med 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet konstaterer at det ikke er flertall for en økning av budsjettet for Utenriksdepartementet slik Senterpartiet har foreslått i sitt alternative budsjett. Dette medlem slutter seg derfor til forslagene fra Samarbeidsregjeringen.

Dette medlem vil framheve internasjonal solidaritet, fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter som grunnleggende verdier Norge aktivt må arbeide for i verdenssamfunnet. Vi må bidra til å forsvare og videreutvikle forpliktende avtaler for å bekjempe fattigdom, sikre fortsatt nedrustning, en mer rettferdig verdenshandel og bedre beskyttelse av vårt globale miljø. Dette, sammen med ivaretagelse av særlige norske interesser, representerer hovedoppgavene for norsk utenrikspolitikk.

Norges plass i Sikkerhetsrådet vil være en krevende oppgave også i 2002. Dette medlem vil understreke betydningen av at medlemskapet brukes aktivt til å videreutvikle Sikkerhetsrådets humanitære agenda, bidra til forsterket fokus på situasjonen i Afrika og styrke FN's arbeid i kampen mot terrorisme. Dette medlem vil også understreke den viktige oppgave Norge har påtatt seg som leder av støttegruppen for Afghanistan, og at tilstrekkelige ressurser må settes av til dette arbeidet.

Dette medlem viser til at en ny forhandlingsrunde vil starte opp i Verdens Handelsorganisasjon i 2002. Forhandlingen vil strekke seg over en årrekke og dette medlem mener at det i denne forbindelse bør framlegges en egen stortingsmelding som gir Stortinget anledning til å gjennomgå konsekvensene av videre handelsliberalisering.

Dette medlem viser til stortingsflertallets mål om opptrapping av bistanden til 1 pst. av BNI og mener det haster med å nå dette målet. Dette medlem mener bistanden på sikt bør opp til 1,5 pst. av BNI og at den særskilte avsetningen under oljefondet til bistandsformål vil være en vei å gå for å nå målet.

Dette medlem vil understreke betydningen av å styrke FN-systemet slik at FN-organisasjonene i større grad kan utnytte sitt potensial til å løse viktige oppgaver i verdenssamfunnet. De globale fellesproblemene blir stadig flere, men viljen til å styrke de globale samarbeidsmekanismene er ikke til stede. Den politiske energien settes i stadig større grad inn på regionale samarbeidsmekanismer og de globale blir stadig hengende mer etter. Det er å håpe at terrorhandlingene 11. september 2001 i all sin groteskhet vil kunne bidra til å øke forståelsen for betydningen av globale samarbeidsmekanismer. På denne bakgrunn mener dette medlem at Norge bør øke sine bidrag til FN og at det

er bekymringsfullt at bistanden til FN-systemet blir godt under 40 pst. Etter dette medlems syn bør 50 pst. være et minstenivå.

Både det multilaterale og det bilaterale utviklings-samarbeidet må fortsatt baseres på konsekvent fattigdomsorientering og avbinding av bistanden. Dette medlem er derfor skeptisk til en utvikling hvor næringslivet gis en større rolle i bistanden. Bistanden bør mer konsekvent rettes inn mot administrasjons- og institusjonsutvikling, noe som vil være avgjørende også for at næringslivets engasjement skal bli bærekraftig. Videre mener dette medlem at satsingen på utdanning (spesielt for jenter) og helse (med vekt på hiv/aids) er riktig og meget viktig.

Dette medlem anser det som en styrke at Norge bevisst satser på et samspill av flere kanaler for bistand, dvs. multilaterale organisasjoner, stat-til-stat-samarbeid, støtte via frivillige organisasjoner og samarbeid mellom bedrifter og faglige institusjoner i nord og sør. De forskjellige bistandskanalene har ulike fortrinn som bevisst må utnyttes innenfor en helhetlig sørpolitikk.

Dette medlem vil understreke at Norge bilateralt og gjennom multilaterale fora bør styrke samarbeidet med Russland, de baltiske land og øvrige land i Sentral- og Øst-Europa. Disse landene går gjennom krevende omstillingsprosesser til demokrati og markedsøkonomi og Norge bør ta sin del av ansvaret for at overgangene går så smertefritt som mulig. Atomsikkerhetssamarbeidet med Russland må drives fram så raskt det er mulig og prosjektsamarbeidet med Nordvest-Russland bør etter dette medlems syn styrkes kraftig. Både USA og EU må engasjeres i arbeidet med å løse utfordringene i våre nærområder - spesielt i forhold til atomsikkerhetsarbeidet.

Gjennom vårt medlemskap i NATO, må Norge bidra til å styrke NATO-Russland-Rådet og bidra til å gi Partnerskap for Fred et meningsfylt og solid innhold. Dette medlem er også opptatt av at nedrustnings-spørsmålene må gis tilstrekkelig oppmerksomhet og at Norge må bidra til framdrift i FNs nedrustningskonferanse. Arbeidet med skape et internasjonalt regelverk for håndvåpen bør intensiveres.

Dette medlem mener Norge fortsatt må vise vilje til å sette ressurser inn der Norge kan utøve en rolle som tilrettelegger i konfliktområder.

Dette medlem understreker betydningen av at Norge aktivt fremmer sine interesser innenfor rammen av EU og EØS, og mener Norge må jobbe mer systematisk og bruke mer ressurser på å komme tidlig inn i arbeidet med utforming av EØS-relevant regelverk.

4. KOMITEENS MERKNADER TIL DE ENKELTE BUDSJETTKAPITLER

Når det gjelder de budsjettkapitler og poster som verken er nevnt nedenfor eller i komiteens alminnelige merknader, har komiteen ingen merknader til disse

og slutter seg til St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002).

Den nye budsjettstrukturen som er foreslått for bistandsbudsjettet berører kap. 140-173, og av proposisjonen fremgår at regnskapstallene for 2000/budsjett 2001 ikke er direkte sammenlignbare med de foreslåtte budsjettall for 2002.

4.1 Utenriksdepartementet

4.1.1 Kap. 100 Utenriksdepartementet

Under dette kapitlet er det foreslått bevilget 390 609 000 kroner, mot 359 009 000 kroner i det salderte budsjett for 2001. Kapitlet dekker lønns- og driftsutgifter for Utenriksdepartementets administrasjon under 02-området, i tillegg til diverse tilskudd til opplysningsarbeid og forskning.

Økningen i bevilgningsforslaget knytter seg særlig til post 21 Spesielle driftsutgifter, som omfatter utgifter i forbindelse med formannskapet i Sanksjonskomiteen mot Irak, gjennomføring av utredningsprosjektet om globalisering, diverse EØS-tiltak samt utredning, opplæring og kompetansebygning.

Dessuten er tilskuddsposten foreslått økt med 3 000 000 kroner, fordelt med 1 mill. kroner til styrket informasjon om europeisk samarbeid, 1 mill. kroner til utenrikspolitisk forskning og 1 mill. kroner til opplysningsarbeid for freden.

I proposisjonen fremgår for øvrig at en helhetlig forskningsstrategi for departementets ansvarsområde er under utarbeidelse med sikte på gjennomføring fra 2002.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at Regjeringen øker bevilgningene til informasjonsvirksomhet om det europeiske samarbeidet og til utenrikspolitisk forskning og utvikling med til sammen 2 mill. kroner, på bakgrunn av Stortingets behandling av St.meld. nr. 12 (2000-2001) Europameldingen.

Komiteen merker seg at det i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) er foreslått å bevilge 3 mill. kroner som driftsstøtte til Europaprogrammet. Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 3 (2000-2001) hvor komiteen ba regjeringen foreta en vurdering av den framtidige driften av Europaprogrammet. Komiteen ber om at det i forbindelse med Utenriksdepartementets utarbeidelse av en helhetlig forskningsstrategi, blir foretatt en vurdering av hvordan Europaprogrammet kan få mer stabile rammebetingelser i forbindelse med behandlingen av Revidert Nasjonalbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Utenriksdepartementet er blitt for stort og tungrodd. Derfor mener disse medlemmer at gjennom forenkling og avbyråkratisering er det mulig å redusere departementets utgifter.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 32 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at tilleggsposten foreslås økt med 3 mill. kroner begrunnet styrking av informasjon, forskning og opplysningsarbeid.

Disse medlemmer mener det er mulig også på denne posten å redusere departementets utgifter gjennom å redusere byråkrati, rasjonalisere og forenkle.

Disse medlemmer vil redusere post 71 med 15 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Norge skal utvikle en nasjonal strategi for bærekraftig utvikling innen år 2005. Disse medlemmer foreslår å gi denne nasjonale strategien navnet Nasjonal Agenda 21, med en bevilgning til arbeidet på 2 mill. kroner over post 76. Disse medlemmer foreslår at det settes av midler til å utvikle en organiseringsform og en framdriftsplan for en åpen og inkluderende Nasjonal Agenda 21-prosess. I dette arbeidet skal det legges særlig vekt på å innhente erfaringer fra lignende prosesser i andre land, samt norske bedrifter og lokalsamfunn.

4.1.2 Kap. 101 Utenriksstasjonene, utgifter

Under dette kapitlet foreslås bevilget 834 630 000 kroner (839 630 000 kroner), mot 790 785 000 kroner i det saldert budsjett for 2001. Kapitlet dekker lønn, drift og investeringer ved utenriksstasjonene.

I dette budsjettforslaget ligger også et forslag om å bevilge 360 000 kroner under 90-posten, som behandles av finanskomiteen.

I tillegg til pris- og kursjustering har økningen i hovedsak sammenheng med formannskapet i Sanksjonskomiteen mot Irak samt utvidet vakthold ved enkelte utenriksstasjoner.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at utenriksstasjoner i stater som har et totalitært regime, bør reduseres til et diplomatisk minimum. På denne bakgrunn har disse medlemmer foreslått en reduksjon.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 72 mill. kroner og post 45 med 1 mill. kroner.

4.1.3 Kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten

Under dette kapitlet foreslås bevilget 150 558 000 kroner, mot 137 547 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Særavtalen omfatter de økonomiske betingelser som det utsendte personalet ved utenriksstasjonene har i tillegg til regulativlønnen. Økningen i bevilgningsforlaget har sammenheng med pris/kursjustering.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at en reduksjon på kap. 101 vil ha innvirkninger på dette kapitlet.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 40 mill. kroner.

4.1.4 Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet

Under dette kapitlet foreslås bevilget 8 150 000 kroner, mot 8 000 000 kroner i saldert budsjett 2001. Bevilgningen dekker utgifter ved DD MM. Kongens og Dronningens statsbesøk og offisielle reiser i utlandet. Også utgifter til HKH Kronprinsen og HKH Kronprinsessen samt HKH Prinsesse Märtha Louises offisielle reiser dekkes over denne posten.

Komiteens merknader

Komiteen ser det som positivt at DDMM Kongen og Dronningen, HKH Kronprinsen og HKH Kronprinsessen samt HKH Prinsesse Märtha Louise stiller seg til rådighet for å fremme norske interesser, eksportindustrien og turistnæringen ved å representere Norge i utlandet. Komiteen vil påpeke at kongefamiliens engasjement også har betydning for å spre kunnskaper om Norge og fremme interessen for norsk kultur i utlandet. Komiteen har merket seg at det i 2002 planlegges et statsbesøk til et oversjøisk land og til et europeisk land.

4.1.5 Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål

Under dette kapitlet foreslås bevilget 56 660 000 kroner (61 660 000 kroner), det samme som i saldert budsjett for 2001. Bevilgningen dekker utgifter til kulturpresentasjon i utlandet, Norgesprofilering, presseformål, informasjon til det norske samfunn, norskundervisning på universitetsnivå i utlandet samt enkelte stipendformål.

I proposisjonen redegjøres for planlagte aktiviteter i 2002, hvor kultur- og profileringstiltak i hovedsak vil dreie seg om sentrale europeiske land, samt Nord-Amerika og Japan. Også Russland, de baltiske stater og landene på Balkan vil bli gitt prioritet.

Komiteens merknader

Komitees medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil understreke betydningen av at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet betraktes som en integrert del av utenrikspolitikken. Disse medlemmer konstaterer at Samarbeidsregjeringen har redusert Arbeiderpartiets budsjettforslag med 5 mill. kroner. Dette ansees som uheldig i en tid hvor det er ønskelig å øke det utenrikskulturelle engasjementet, bidra til kunnskap om Norge i utlandet og styrke informasjonen til det norske samfunn om norske utenrikspolitiske og utenriksøkonomiske interesser.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Samarbeidsre-

gjeringen foreslår å videreføre bevilgningene til presse, kultur og informasjonsformål på samme nivå som i 2001. Disse medlemmer støtter dette og understreker viktigheten av at profileringsarbeidet i utvalgte europeiske land og i Nord-Amerika prioriteres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener generelt at kunnskapen om og interessen for Norge i utlandet kan styrkes gjennom kulturarbeid og kulturpresentasjoner, presse- og profilerings tiltak.

Disse medlemmer har imidlertid merket seg at flere av presentasjonene av bl.a. norsk kultur ikke har bidratt til interesse for Norge i utlandet, derfor er det viktig med en sterkere kost/nytte-effekt.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn redusere post 1 med 2 mill. kroner og post 70 med 13 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen til presse-, kultur og informasjonsmidler med 1,0 mill. kroner til informasjonsformidling og forskning i forbindelse med Norges plass i Sikkerhetsrådet. Disse medlemmer mener at det så langt i Norges medlemskapsperiode, er gjort alt for lite for å informere politiske miljøer, organisasjoner og andre om hvordan Norge arbeider i Sikkerhetsrådet. Disse medlemmer viser til at medlemskapet i Sikkerhetsrådet er et nasjonalt løft, og at det bør legges til rette for kunnskap og en løpende samfunnsdebatt om Norges rolle.

4.1.6 Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 880 793 000 kroner, mot 816 499 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Bevilgningen dekker Norges pliktige bidrag til internasjonale organisasjoner hvor Norge er medlem, samt finansieringsordningen under EØS-avtalen.

Norge aktivt arbeider for å styrke FNs rolle når det gjelder internasjonal krisehåndtering, og økningen i bevilgningsforslaget er særlig knyttet til økt norsk innsats til dette formål. Ellers er pliktige bidrag til en rekke internasjonale organisasjoner blitt oppjustert.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig at Norge deltar i internasjonale organisasjoner for å sikre norske interesser, men ser omfanget som altfor omfattende.

Disse medlemmer vil derfor redusere post 70 med 250 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at FN må være åpent for medlemskap for alle land, slik FN-pakten forutsetter.

Disse medlemmer vil arbeide for å styrke FNs posisjon som konfliktløser og som et organ for å forebygge miljø-ødeleggelser.

Disse medlemmer mener at ingen land utelukkes fra medlemskap i FN på grunn av sitt styresett eller interne forhold.

Disse medlemmer mener at Taiwan fyller alle folkerettslige forutsetninger for å bli ansett som en selvstendig stat, og landet må derfor kunne bli medlem av FN.

4.1.7 Kap. 140 Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen

Under dette kapitlet foreslås bevilget 142 588 000 kroner, mot 122 840 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Kapitlet dekker utgifter vedrørende Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen. Det økte bevilgningsforslaget har i hovedsak sammenheng med økte husleieutgifter for Utenriksdepartementets lokaler.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine alminnelige merknader til u-hjelp.

Disse medlemmer vil sterkt redusere u-hjelpen og særlig den bilaterale delen av denne, og vil understreke at det vil være langt mindre behov for norsk administrasjon av u-hjelp når vi i større grad kanalisere gjenværende bistand gjennom organisasjoner som FN, Røde Kors og Kirkens Nødhjelp.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har programfestet å avskaffe den statlige u-hjelpen bortsett fra bidrag til humanitær- og katastrofehjelp.

Disse medlemmer har tatt hensyn til oppsigelser og lignende i bevilgningene.

Disse medlemmer vil redusere post 1 med 60 mill. kroner.

4.1.8 Kap. 141 Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD)

Under dette kapitlet foreslås bevilget 167 360 000 kroner, mot 158 060 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Kapitlet dekker administrasjonskostnader vedrørende NORADs administrasjon i Oslo. Det økte bevilgningsforslaget begrunnes med økt satsing på informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), opprettelsen av to nye stillinger samt lønns- og prisjusteringer.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine alminnelige merknader hvor disse medlemmer redegjør for sitt syn på norsk bistand og hvor disse medlemmer i større grad vil kanalisere gjenværende norsk bistand gjennom internasjonale og nasjonale organisasjoner som FN, Røde Kors og Kirkens Nødhjelp.

Disse medlemmer vil redusere bevilgningene til dette kapittel under post 1 med 80 mill. kroner.

4.1.9 Kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene

Under dette kapitlet foreslås bevilget 210 870 000 kroner, mot 191 915 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Kapitlet dekker en forholdsmessig andel av driftsutgiftene ved ambassader og delegasjoner som er bistandsrelatert og som kan innrapporteres som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Av proposisjonen fremgår at det legges opp til en ny stilling i Asmara i tillegg til de stillinger i Luanda, Kampala og Sarajevo som tidligere er varslet - jf. St.prp. nr. 84, Innst. S. nr. 325 (2000-2001).

Komiteens merknader

Komiteen viser til forslag til bevilgning som har en økning på 18,955 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2001.

Komiteen viser til at det økte bevilgningsforslaget begrunnes med å dekke en forholdsmessig andel av driftsutgiftene ved ambassader og delegasjoner som er bistandsrelatert og som kan innrapporteres som offisiell utviklingshjelp.

Komiteen viser også til at det legges opp til en ny stilling i Asmara i tillegg til de stillinger som tidligere er varslet i Luanda, Kampala og Sarajevo.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sine merknader til kap. 140 og det reduserte behov disse medlemmer ser for norsk bistandskompetanse ved den omlegging og reduksjon i bistand som disse medlemmer foreslår.

Disse medlemmer foreslår å redusere bevilgningene til dette kapittel post 1 med 60 mill. kroner.

4.1.10 Kap. 143 Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene

Under dette kapitlet foreslås bevilget 104 328 000 kroner, mot 94 800 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Kapitlet dekker en forholdsmessig andel av driftsutgifter ved ambassader og delegasjoner som er bistandsrelatert, og som kan innrapporteres som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Økningen i bevilgningsforslaget er knyttet til den nyopprettede ambassaden i Havanna, samt lønns-, pris- og kursjusteringer.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under kap. 101, 140, 141 og 142. Disse medlemmer foreslår å redusere bevilgningene til dette kapittel post 1 med 80 mill. kroner.

4.1.11 Kap. 150 Hovedsamarbeidsland

Under dette kapitlet foreslås bevilget 926 000 000 kroner (970 000 000 kroner), mot 755 000 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Kapitlet dekker finansiering av stat-til-stat samarbeid med hovedsamarbeidsland.

I proposisjonen foreslås en geografisk konsentrasjon fra 11 såkalte prioriterte samarbeidsland til 7 land: Malawi, Mosambik, Tanzania, Uganda, Zambia, Bangladesh og Nepal. Samtidig foreslås betegnelsen hovedsamarbeidsland gjeninnført. Når det gjelder Zambia, fremgår av St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) at Regjeringen vil komme med en fornyet vurdering av Zambias status etter det kommende presidentvalget.

Bevilgningsforslaget innebærer en viss opptrapping av landrammen for Malawi og Nepal for å kunne utvikle et bredere samarbeidsprogram, i tråd med målsetningen for hovedsamarbeidsland.

Komiteens merknader

Komiteen merker seg at det er behov for å gjennomgå samarbeidet med de prioriterte landene og landene som har mottatt støtte over regionbevilgningene. Komiteen vil understreke betydningen av at siktemålet må være en mer fokusert, konsentrert og effektiv bistand der målet om fattigdomsreduksjon, godt styresett og prinsippene om partnerskap og mottakeransvar legges til grunn for samarbeidet. Komiteen noterer seg at utviklingen i Zambia ikke har svart til forventningene, og at Regjeringen vil komme tilbake med en fornyet vurdering av det videre samarbeidet med Zambia sett i lys av denne utviklingen. Komiteen noterer seg også at samarbeidet med Malawi og Nepal er i en startfase, og at bevilgningsnivået vil bli trappet opp over tid. Komiteen viser til at det for disse to landene er omfordelt midler til helse- og utdanningsprosjekter i de respektive regionbevilgningene. Komiteen ser at utviklingen i Etiopia og Mali stiller spørsmål om behovet for en ytterligere styrking av bistandssamarbeidet. Komiteen merker seg at Regjeringen vil komme tilbake til dette spørsmålet etter en nærmere vurdering.

Komiteen merker seg at Regjeringen mener at betegnelsen "samarbeidsland" er å foretrekke fremfor "særskilte samarbeidsland". Komiteen tar dette til etterretning. Komiteen merker seg at Regjeringen vil foreslå enkelte justeringer for kretsen av andre samarbeidsland som kan motta støtte over regionbevilgningene. Komiteen er enig i Regjeringens vurderinger om at behovet for konsentrasjon og en forsvarlig og kostnadseffektiv forvaltning er viktige i denne sammenheng. Komiteen vil på denne bakgrunn be Regjeringen vurdere status for følgende land til bud-

sjettet for 2003: Niger, Mali, Rwanda, Madagaskar, Bhutan, Mongolia og Botswana. Komiteen anmoder Regjeringen om å foreta en vurdering i forbindelse med redegjørelsen til våren. De aktuelle landene kan vurderes særskilt under regionalbevilgningene for neste år.

Komiteen merker seg at behovet for et konsentrert og fokusert samarbeid tilsier at det utvikles retningslinjer som presiserer innretningen av bistanden til Angola, Nigeria og Kina, og at Regjeringen vil komme tilbake til dette spørsmålet.

Komiteen gir sin tilslutning til at det på bakgrunn av disse vurderinger ikke foreslås noen endringer i valg av hovedsamarbeidsland i denne omgang.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alminnelige merknader hvor vi forklarer hvorfor vi vil avskaffe ordningen med hovedsamarbeidsland. I den sammenheng vil disse medlemmer redusere bevilgningen til dette kapittel med 830 mill. kroner, restbevilgningen opprettholdes for å avslutte igangsatte tiltak.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik: post 70 51 mill. kroner, post 71 210 mill. kroner, post 72 170 mill. kroner, post 73 110 mill. kroner, post 74 90 mill. kroner, post 75 110 mill. kroner og post 76 45 mill. kroner.

4.1.12 Kap. 151 Regionbevilgning for Afrika

Under dette kapitlet foreslås bevilget 928 900 000 kroner (904 900 000 kroner), mot 909 900 000 i saldert budsjett for 2001. Kapitlet er fordelt på de seks foreslåtte satsingsområdene: Helse/utdanning, hiv/aids, Økonomisk utvikling og handel, Miljø og energi, Godt styresett og Regionalt samarbeid. Som en konsekvens av at man foreslår en økt geografisk konsentrasjon, er det også avsatt midler til å dekke inngåtte forpliktelser som kommer til utbetaling i 2002 for de land i regionen hvor stat-til-stat-bistanden fases ut.

Bevilgningen foreslås benyttet til samarbeid med følgende land og regioner: Etiopia, Eritrea (Afrikas Horn), Angola, Sør-Afrika, Zimbabwe (det sørlige Afrika), Mali og Nigeria (Vest-Afrika). Også tiltak i hovedsamarbeidslandene vil kunne dekkes over dette kapitlet. For regionalt samarbeid kan bevilgningen også inkludere andre land i Afrika enn de som er nevnt ovenfor. Regjeringen signaliserer samtidig at de vil vurdere grunnlaget for å innlemme Madagaskar og Rwanda i gruppen av samarbeidsland, og komme tilbake til dette spørsmålet.

Det fremgår av proposisjonen at det legges opp til en økt vektlegging av regionale/sub-regionale tilnærming for norsk bistandsarbeid. Tilskudd over kapitlet kan for øvrig kanaliseres gjennom så vel multilaterale organisasjoner, næringsliv, frivillige organisasjoner som statlige myndigheter.

Det foreslås videre i proposisjonen at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å omdisponere mellom postene på kapitlet - jf. vedtak III.

Komiteens merknader

Komiteen viser til at godt styresett og respekt for menneskerettigheter de seinere årene er tillagt økende vekt i dialogen med mottakerlandene, og ser dette som positivt. Komiteen understreker også arbeid for å oppnå varig fred og forsoning som forutsetning for å skape utvikling og vekst i en rekke land hvor det er, eller nylig har vært, væpnet konflikt, slik som i Eritrea, Etiopia, Angola og Den demokratiske republikken Kongo.

Komiteen viser til den negative utviklingen i Zimbabwe. Dette gjelder så vel for styresett, manglende respekt for menneskerettigheter, engasjement i eksterne konflikter som fravær av vilje til dialog om situasjonen. Komiteen viser til at Norge har frosset stat-til-stat-samarbeidet med Zimbabwe som en konsekvens av dette. Komiteen mener at en også bør vurdere grunnlaget for å opprettholde Zimbabwe på listen over samarbeidsland. Komiteen mener at Norge bør søke å vri bistanden ytterligere i retning av demokrati og menneskerettigheter, som også kan bidra til å løse de vanskelige jordfordelingsspørsmålene.

Komiteen er enig i at nedkjemping av hiv/aids-epidemien og løsning på voldelige konflikter er avgjørende for å skape trygge og gode levekår i Afrika.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at det er bekymringsfullt at den internasjonale bistanden til Afrika de siste årene har blitt redusert målt i realverdi og som andel av de samlede bistandsoverføringerne. Det er også bekymringsfullt at de minst utviklede landene i Afrika opplever en svakere økonomisk vekst enn de fleste andre utviklingsland. Det er behov for en økt innsats fra det internasjonale samfunn for å bygge opp om bestrebelsene i de afrikanske landene på å bilegge væpnede konflikter, bekjempe fattigdom, styrke demokratiske styresett og fremme helse og velferd i befolkningene. Flertallet ser det som avgjørende at bistand til Afrika har en klar fattigdomsorientering. I denne sammenheng er styrking av kvinners økonomiske stilling og satsing på helse og utdanning nøkkelfaktorer.

Flertallet understreker også viktigheten av å bedre rammebetingelsene for næringsutvikling, gjennom bl.a. bedre handelsbetingelser og styrking av institusjonsutvikling. For å bidra til økt økonomisk vekst må et viktig innsatsområde være å tilrettelegge for økt eksport og utenlandske investeringer.

Flertallet støtter en opptrapping av bistanden til Vest-Afrika og ser det som positivt om Norge kan bidra til å styrke FN's rolle som støtte for gjenoppbygging og varig fred i landene i denne regionen.

Flertallet har merket seg at det i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) er foreslått å styrke post 70 med 24 mill. kroner, og ser det som positivt med en økt fokus på støtte til utdanning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker generelt å redusere norsk u-hjelp og

foretar derfor store kutt også i regionbevilgningene, unntaket for Afrika er post 70 Helse og utdanning, post 71 Tiltak mot hiv/aids og post 76 Tiltak under utfasing. Når det gjelder bevilgninger til økonomisk utvikling og handel og godt styresett anser disse medlemmer at dette er viktige formål, men all erfaring tilsier at det først og fremst er mottakerlandene som må gjøre noen strategiske valg, og det finnes flere gode eksempler og modeller for vekst og demokrati. I den grad verdenssamfunnet skal yte "konsulenthjelp" i for eksempel god ledelse mener disse medlemmer at det bør være en del av en koordinert internasjonal innsats.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik: post 72 145 mill. kroner, post 73 192 mill. kroner, post 74 77 mill. kroner og post 75 74 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke regionbevilgningen til Afrika med 4 mill. kroner.

4.1.13 Kap. 152 Regionbevilgning for Asia

Under dette kapitlet foreslås bevilget 263 800 000 kroner (254 800 000 kroner), mot 262 800 000 i saldert budsjett for 2001. Kapitlet er fordelt på de seks foreslåtte satsingsområdene: Helse/utdanning, Hiv/aids, Økonomisk utvikling og handel, Miljø og energi, Godt styresett og Regionalt samarbeid. Som en konsekvens av at man foreslår en økt geografisk konsentrasjon, er det også avsatt midler til å dekke inngåtte forpliktelser som kommer til utbetaling i 2002 for de land i regionen hvor stat-til-stat-bistanden fases ut.

Bevilgningen foreslås benyttet til samarbeid med følgende land og regioner: India, Pakistan og Sri Lanka (Sør-Asia), Indonesia, Vietnam og Øst-Timor (Sørøst-Asia), samt Kina (Øst-Asia). Også tiltak i de asiatiske hovedsamarbeidslandene vil kunne finansieres over dette kapitlet. For regionalt samarbeid kan bevilgningen også inkludere andre land i Asia enn de som er nevnt ovenfor.

Det fremgår av proposisjonen at det legges opp til en økt vektlegging av regional/sub-regional tilnærming for norsk bistandsarbeid. Tilskudd over kapitlet kan for øvrig kanaliseres gjennom så vel multilaterale organisasjoner, næringsliv, frivillige organisasjoner som statlige myndigheter.

Det foreslås videre i proposisjonen at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å omdisponere mellom postene på kapitlet - jf. vedtak III.

Komiteens merknader

Komiteen er tilfreds med den foreslåtte geografiske konsentrasjonen, og er innforstått med at midlene under dette kapitlet også kan finansiere tiltak i de to asiatiske hovedsamarbeidslandene, Nepal og Bangladesh, i tillegg til de øvrige samarbeidslandene.

Det vises for øvrig til de innledende merknader med hensyn til den videre oppfølging av situasjonen i Afghanistan og den tilgrensende regionen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til kap. 151 Regionbevilgning for Afrika for begrunnelse for våre endringer når det gjelder regionbevilgningen for Asia. Disse medlemmer vil påpeke når det gjelder post 70 Helse og utdanning på dette kapittel foretar disse medlemmer kutt i utdanningsdelen av denne posten, mens vi ønsker å opprettholde bevilgningen til helseformål.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik: post 70 19 mill. kroner, post 72 36 mill. kroner, post 73 53,5 mill. kroner, post 74 52 mill. kroner og post 75 10 mill. kroner.

4.1.14 Kap. 153 Regionbevilgning for Midtøsten

Under dette kapitlet foreslås bevilget 165 500 000 kroner, det samme beløp som i saldert budsjett for 2001. Kapitlet er fordelt på de seks foreslåtte satsingsområdene: Helse/utdanning, Hiv/aids, Økonomisk utvikling og handel, Miljø og energi, Godt styresett og Regionalt samarbeid.

Bevilgningen under dette kapitlet omfatter utviklingssamarbeidet med Det palestinske området og regionalt samarbeid, spesielt i nærområdet til Israel og Det palestinske området. Det regionale perspektivet understrekes i proposisjonen.

Komiteens merknader

Komiteen understreker at målene er å styrke fredsbestrebelsene i regionen og bidra til en stabil økonomisk og politisk utvikling i Det palestinske området. Komiteen viser til at terrorhandlingene i USA den 11. september 2001 og den internasjonale kampen mot terrorisme vil kunne få store konsekvenser også for det internasjonale arbeidet for utvikling i regionen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til kap. 151 Regionbevilgning for Afrika for begrunnelse for våre endringer når det gjelder regionbevilgningen for Midtøsten. Disse medlemmer vil påpeke at når det gjelder post 70 Helse og utdanning foretar disse medlemmer kutt i utdanningsdelen av denne posten, mens vi ønsker å opprettholde bevilgningen til helseformål. Disse medlemmer er særlig skeptiske til den store bistanden til de palestinske myndighetene og bruken av disse midlene. Disse medlemmer er bekymret over menneskerettighetssituasjonen i de palestinske selvstyreområdene og finner det særlig problematisk at terrorgrupper tilsynelatende kan operere fritt i palestinske områder. Disse medlemmer mener norske myndigheter må stille mye strengere krav til mottakere av bistand generelt og mener at det er et spesielt behov for å gjøre dette overfor de palestinske myndigheter. Disse medlemmer mener manglende demokratisering, mangel på respekt for menneskerettigheter og dårlig utviklet styresett er vel så store trusler mot en fremtidig palestinsk stat som mangel på bistand.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik; post 70 27 mill. kroner, post 72 10 mill. kroner, post 73 23 mill. kroner, post 74 10 mill. kroner og post 75 53 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at utgangspunktet for Norges engasjement i Midtøsten må være et klart forsvar for palestinske rettigheter til en egen stat og til å få realisert FNs resolusjoner om palestinernes øvrige rettigheter, og et klart budskap til Israel om å trekke seg ut av okkuperte områder og stanse diskrimineringen av palestinere. Disse medlemmer foreslår å øke bevilgningene til post 72 Handel med Palestina med 5 mill. kroner og til post 74 Utvikling av godt styresett innen de palestinske selvstyreområdene med 5 mill. kroner.

4.1.15 Kap. 154 Regionbevilgning for Mellom-Amerika

Under dette kapitlet foreslås bevilget 122 000 000 kroner, mot 138 000 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Kapitlet er fordelt på de seks foreslåtte satsingsområdene: Helse/utdanning, Hiv/aids, Økonomisk utvikling og handel, Miljø og energi, Godt styresett og Regionalt samarbeid. Det er også satt av midler til utfasing av stat-til-stat bistand til land utenom de særskilte samarbeidsland i regionen.

Bevilgningen foreslås benyttet til utviklingssamarbeid med Guatemala og Nicaragua samt til regionalt samarbeid med andre land, inkludert de karibiske land.

Det fremgår av proposisjonen at det legges opp til en økt vektlegging av regionale/sub-regionale tilnærming for norsk bistandsarbeid. Det legges særlig vekt på å styrke innsatsen knyttet til godt styresett. Tilskudd over kapitlet kan for øvrig kanaliseres gjennom såvel multilaterale organisasjoner, næringsliv, frivillige organisasjoner som statlige myndigheter.

Det foreslås videre i proposisjonen at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å omdisponere mellom postene på kapitlet - jf. romertallsvedtak III.

Komiteens merknader

Komiteen merker seg at det bilaterale samarbeidet med Mellom-Amerika ikke skal nedprioriteres. Selv om støtten videreføres til Nicaragua og Guatemala, er Nicaragua avvirket som hovedsamarbeidsland, samtidig som det vurderes hvordan en kan støtte opp om reformprosessen i Cuba og Colombia, og om også Honduras eventuelt skal omfattes av bistanden i framtiden. Komiteen imøteser resultatet av denne gjennomgangen i forbindelse med Regjeringens budsjettproposisjon for 2003.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader til kap. 151 Regionbevilgning for Afrika, for begrunnelse for våre endringer når det gjelder regionbevilgningen for Mellom-Amerika. Disse medlemmer vil påpeke at når det

gjelder post 70 Helse og utdanning foretar disse medlemmer kutt i utdanningsdelen av denne posten, mens vi ønsker å opprettholde bevilgningen til helseformål.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik; post 70 16 mill. kroner, post 72 13 mill. kroner, post 73 10 mill. kroner, post 74 30 mill. kroner og post 75 11 mill. kroner.

4.1.16 Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 228 800 kroner (1 187 800 000 kroner), mot 1 067 300 000 kroner i saldert budsjett for 2001. Denne posten dekker UDs og NORADs informasjonsvirksomhet, Fredskorpset, støtte til frivillige organisasjoners innsats for å styrke oppbygningen av et sivilt samfunn, hiv/aids-tiltak via frivillige organisasjoner, demokratistøtte via de politiske partier, kulturtiltak samt støtte til internasjonale frivillige organisasjoner.

Det er foreslått en økning i budsjettforslaget knyttet til Fredskorpset, hvor det i proposisjonen opplyses at det legges opp til en rask vekst i Fredskorpset i 2002 og 2003 og en konsolidering i 2004.

Videre er støtten til frivillige organisasjoner under post 70 Sivilt samfunn trappet vesentlig opp. Dette er, ifølge Regjeringen, i hovedsak en konsekvens av at ramme- og programavtalene med de norske frivillige organisasjonene skal dekket under denne posten.

Det fremgår av proposisjonen at støtten til de frivillige organisasjoner for øvrig er omfattet av den nye budsjettstrukturen og at disse organisasjonene også kan søke om bidrag fra temapostene under regionalbevilgningene, samt bevilgningene til overgangsbistand (kap. 162) og humanitær bistand (kap. 163 og 164). Det opplyses videre at det for 2002 er vedtatt nye retningslinjer for tilskuddsordningene for norske og internasjonale frivillige aktørers humanitære bistands- og utviklingssamarbeid. De nye retningslinjene innebærer bl.a. en forskyvning i vektlegging fra støtte til prosjekter av tjenesteytende karakter over mot tiltak som bidrar til en demokratisk utvikling. Videre er kravet til frivillige aktørers eget bidrag senket til 10 pst. Unntak kan innvilges for virksomhet innen særlig prioriterte satsningsområder.

Regjeringen varsler at den vil vurdere hvordan den foreslåtte demokratistøtten via de norske politiske partiene skal forvaltes, herunder om Institutt for menneskerettigheter eller en annen etat skal administrere tilskuddsordningen.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, imøteser 50-årsjubileet for oppstarten av norsk bistand til India som en god anledning for å skape oppmerksomhet omkring norsk utviklingssamarbeid. Flertallet understreker at informasjon om bistanden og om resultater av norsk utviklingssamarbeid er grunnleggende for å ta vare på den høye oppslutningen om bistand i befolkningen, og ser det som

avgjørende for å opprettholde høy kvalitet i norsk bistandsforvaltning at det er et høyt kunnskapsnivå i befolkningene omkring bistandsspørsmål. Flertallet ser det derfor som viktig at Utenriksdepartementet og NORAD prioriterer informasjon høyt. Flertallet viser til at støtte til organisasjonens informasjonsvirksomhet om nord-sør-spørsmål ikke lenger er spesifisert med en egen post i budsjettet, og forutsetter at denne støtten videreføres på minimum samme nivå som tidligere.

Flertallet ser på utviklingen av Fredskorpset som et viktig virkemiddel for å skape kontakt mellom personer og miljøer i Norge og utviklingsland. Flertallet viser til at nedre aldersgrense for deltakelse i Fredskorpset er satt til 22 år, og at korteste tid for utenlandsoppholdet skal være ett år. Flertallet ber om at Regjeringen bidrar til at Fredskorpsets vedtekter blir gjennomgått med sikte på å avklare om det skal åpnes for yngre deltakere og kortere opphold.

Flertallet viser til at nye retningslinjer for støtten til frivillige organisasjoner innebærer en forskyvning av vektlegging fra støtte til prosjekter av tjenesteytende karakter over mot økt oppmerksomhet på tiltak som bidrar til en demokratisk utvikling. Flertallet ser dette som positivt. En demokratisk utvikling og utvikling av aktive sivile samfunn er en forutsetning for å skape utvikling i fattige land, og vil også bidra til en mer rettferdig fordeling i samfunn hvor godene er skjævt fordelt, slik tilfellet er i mange land som Norge har et utviklingssamarbeid med. Gjennom samarbeid med lokale partnere i utviklingslandene er de frivillige organisasjonene i Norge spesielt kvalifiserte til å bidra til utvikling av sivilt samfunn i fattige land.

Flertallet ser også de frivillige organisasjonene som viktige samarbeidspartnere i fattigdomsorientert bistand og i arbeidet for å styrke og fremme rettighetene til kvinner, barn, funksjonshemmede, urfolk og minoriteter. Flertallet understreker at de frivillige organisasjonene utfører en betydelig innsats i utviklingslandene både når det gjelder langsiktig utviklingssamarbeid og innsats i nød- og krisesituasjoner, og bidrar på en avgjørende måte til å opprettholde en levende solidaritet i den norske befolkningen i forhold til mennesker i fattige land. Flertallet vil vise til at organisasjonene gjennom omfattende innsamlingsvirksomhet i Norge også bidrar til betydelige finansielle tillegg til den offentlige norske bistanden.

Komiteen har merket seg at det i St.prp nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) foreslås å øke post 70 med 40 mill. kroner.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, ser positivt på at de nye retningslinjene for samarbeidet med frivillige organisasjoner kan være et viktig virkemiddel i utviklingssamarbeidet. Flertallet støtter derfor Regjeringens forslag om økning i den øremerkede støtten til det sivile samfunn, jf. forslaget til bevilgning for kap. 160 post 70. Flertallet støtter også forslaget i St.prp. nr.

1 (2001-2002) om å opprette en egen post for hiv/aids-tiltak via frivillige organisasjoner, jf. kap. 160 post 71. Flertallet understreker at frivillige organisasjoner vil motta støtte over en rekke andre poster i henhold til forutsetningene for bruk av de ulike bevilgningene, herunder bl.a. de tematiske postene under regionbevilgningene (kap. 151-154), posten for overgangsbistand (kap. 162 post 70) og de humanitære budsjettkapitler (kap. 163 og 164).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine alminnelige merknader til norsk bistand for å begrunne disse medlemmers reduksjon av dette kapittel med 864,6 mill. kroner. Disse medlemmer kutter i alle poster med unntak av arbeidet med hiv/aids-problemet.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik: post 1 1 mill. kroner, post 50 40 mill. kroner, post 70 690 mill. kroner, post 72 5 mill. kroner, post 73 78,6 mill. kroner og post 75 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at globaliseringen og en stadig hardere internasjonal konkurranse fører til et økende press mot lønninger og faglige rettigheter i fattige land hvor det er svake tradisjoner og rettigheter når det gjelder fagorganisering. Disse medlemmer vil peke på den store utfordringen som internasjonal fagbevegelse har i sammenheng med en økende internasjonalisering av kapitalen, og ønsker at Norge skal bidra til å styrke det arbeidet som gjøres fra fagbevegelsens side når det gjelder å støtte opp om fagbevegelse i fattige land.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår en ny post på kap. 160 til fagbevegelse og at det bevilges 6 mill. kroner til dette formålet.

Disse medlemmer foreslår en ytterligere økning av bevilgningene til de frivillige organisasjonene på 10 mill. kroner, og viser til at antallet organisasjoner som vil få midler fra denne posten vil øke i 2002.

4.1.17 Kap. 161 Næringsutvikling

Under dette kapitlet foreslås bevilget 672 000 000 kroner (712 000 000 kroner), mot 710 500 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Dette bevilgningsforslaget omfatter også et forslag om å bevilge 276 250 000 kroner (307 500 000 kroner) under 90-posten, som behandles av finanskomiteen.

Kapitlet omfatter støtte til næringsrettede tiltak i sør, finansieringsordning for utviklingstiltak og overføringer til NORFUND.

I bevilgningsforslaget legges det opp til en vesentlig økning i post 75 og 90 knyttet til NORFUND. Denne økningen er knyttet til ordinær kapitalpåfylling i fondet, samt forslag om innføring av et "MUL-vindu" og et "energivindu". Regjeringen foreslår til sammen 80 000 000 kroner (75 000 000 kroner) til investeringer i

de minst utviklede landene (MUL), mens det til investeringer i energisektoren er foreslått øremerket 95 000 000 kroner (135 000 000 kroner).

Basert på Regjeringens oppfølging av vedtaket i OECDs utviklingskomité om avbinding, foreslås det at postene under dette kapitlet avbindes fra og med 1. januar 2002. Ubunden samfinansiering forutsettes dekket over regionbevilgningene fra samme tidspunkt. Det fremgår videre at det vil bli utarbeidet retningslinjer for ubundne blandede kreditter som skal tre i kraft fra 2002. Videre skal det foretas en gjennomgang av gjeldende garantiordninger for norske bedrifter for å sikre at disse ikke er i strid med avbindingsvedtaket.

Avbindingsvedtaket gjelder ikke Sørøst-Europa.

Det foreslås ellers tilsagnsfullmakter på til sammen 1 680 000 kroner under dette kapitlet, samt fullmakt til å omdisponere mellom postene på kapitlet. Videre ber Regjeringen om en fullmakt for å dekke deler av det gamle garantiansvaret knyttet til NORADs låneordning for utvikling av næringslivet i utviklingsland før denne ordningen ble overflyttet til NORFUND. Garantiansvaret beløper seg totalt til 31 200 000 kroner ved inngangen til 2002.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er tilfreds med Regjeringens forslag til oppfølging av Strategi for støtte til næringsutvikling i Sør. I forbindelse med norsk oppfølging av OECDs anbefaling om avbinding av bistanden til de minst utviklede land, understrekes betydningen av at de nye ordningene utformes slik at norske bedrifter fortsatt kan bidra med den kompetanse og erfaring mange norske bedrifter har. I den sammenheng legger flertallet vekt på at Regjeringen bl.a.:

- Gjennomgår den gjeldende garantiordningen for norske bedrifter, for å sikre at den ikke er i strid med avbindingsvedtaket.
- Bistår norsk næringsliv i konkurransen om kontrakter i det voksende, ubundne internasjonale bistandsmarkedet, bl.a. ved å opprette en egen informasjons-database.
- Bidrar til at det inngås en ny samarbeidsavtale mellom NORAD og NHO.
- Intensiverer dialogen i "Forum for næringsutvikling i Sør".

Flertallet er enig i økningen på post 90 NORFUND med 170 mill. kroner, som begrunnes med innføring av henholdsvis et "MUL-vindu" og et "energivindu". Når bevilgningen i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) er redusert med 40 mill. kroner i forhold til St.prp. nr. 1 (2001-2002) er flertallet innforstått med at "energivinduet" også ivaretas ved forslaget om egne temabevilgninger for miljø og energi både for bilateral og multilateral bistand.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine alminnelige merknader for begrunnelse for disse medlemmers forslag om reduksjon i norsk bistand og norsk bistandsengasjement. Disse medlemmer vil peke på at i den grad Norge skal bidra med finansieringsordninger bør dette koordineres gjennom internasjonale finansieringsinstitusjoner. Disse medlemmer støtter ikke OECDs vedtak om avbinding av kreditter og mener Norge her må legge seg på en politikk i samsvar med hva som er praksis i de fleste andre giverland. Disse medlemmer er bekymret for at norsk næringsliv blir tilsidesatt og mener at interessen for norske bedrifter til å være med på samarbeid rundt utviklingsprosjekter kan være i fare.

Disse medlemmer kutter på følgende poster: post 70 30 mill. kroner og post 72 100 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til St.prp. nr. 20 (2001-2002) hvor det opplyses at det vil være nødvendig å overføre 100 mill. kroner av bevilgningene for 2001 til 2002. Disse medlemmer foreslår å redusere post 72 med 100 mill. kroner.

4.1.18 Kap. 162 Overgangsbistand (gap)

Under dette kapitlet foreslås bevilget 345 000 000 kroner (300 000 000 kroner). Det har tidligere ikke vært bevilget midler til dette formål.

I proposisjonen begrunnes Regjeringens forslag om å opprette et nytt budsjettkapittel for overgangsbistand med at dette vil bidra til å lukke gapet mellom virkemidlene innen det langsiktige utviklingsarbeidet og det humanitære hjelpearbeidet. Hovedmålet med bevilgningen er å bidra til utvikling og fredsbygging i land som forsøker å bygge seg ut av dyptgående voldelige konflikter. Det fremgår videre at FN-systemet og de internasjonale finansieringsinstitusjonene vil være de sentrale kanalene for denne bistanden, men også norske frivillige organisasjoner vil kunne være samarbeidspartnere.

Komiteens merknader

Komiteen mener at bevilgningen til overgangsbistand til bruk i såkalte "gap"-situasjoner vil bli et viktig virkemiddel for å sikre sammenheng mellom de langsiktige utviklingsutfordringene og humanitært hjelpearbeid, og er enig i at det er nødvendig med stor grad av fleksibilitet slik at en raskt kan mobilisere ressurser og utnytte positive faser i fredsprosesser. Komiteen er enig i de satsingsområder som nevnes når det gjelder gjenoppbygging og stabilisering i land hvor det nylig har vært alvorlig konflikt, og vil understreke at tiltak for å oppnå fred, forsoning og langsiktig utvikling ikke minst må ta utgangspunkt i behovene til barn og ungdom.

Komiteen har merket seg at post 70 foreslås økt med 45 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser at overgangsbistand kan være positiv bistand for å sikre en god utvikling i land som har vært rammet av naturkatastrofer eller krig. Disse medlemmer vil allikevel hevde at det beste for land som rammes av akutt krise er rask humanitær bistand i tilstrekkelig omfang. Disse medlemmer vil derfor redusere bevilgningen til dette kapitlet med 45 mill. kroner.

4.1.19 Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 266 000 000 kroner, mot 1 158 000 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Kapitlet dekker kortsiktig humanitær bistand, hvorav størstedelen av bistanden er nødhjelp i forbindelse med komplekse humanitære katastrofer, naturkatastrofer, flyktninger og internt fordrevne. Tilskuddene under denne bevilgningen er engangsbidrag og gis hovedsakelig som støtte til konkrete prosjekter. Tilskuddene kanaliseres i hovedsak gjennom FN-systemet, norske frivillige organisasjoner og Det Internasjonale Røde Kors.

Av proposisjonen fremgår at det forventes at det omfattende behovet for nødhjelp i Afrika vil fortsette. Videre legges det opp til en betydelig økning i den humanitære innsatsen i Midtøsten. For øvrig vil Afghanistan og Nord-Korea gis høy prioritet i Asia, mens Colombia fortsatt gis prioritet i Latin-Amerika.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil peke på de store humanitære utfordringer som eksisterer i verden. Disse medlemmer vil derfor foreslå å øke bevilgningene til nødhjelp og for å bekjempe humanitære katastrofer. Store menneskemasser er på flukt og søker trygghet fra krig og undertrykkende regimer. Disse medlemmer mener det er både riktig og viktig å sørge for rask og effektiv hjelp slik at for eksempel de land som er mottakere av store flyktningestrømmer makter oppgaven. Disse medlemmer foreslår derfor å øke bevilgningene under dette kapitlet med 250 mill. kroner, og fordeler økningen slik: post 70 50 mill. kroner og post 71 200 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å bevilge 6 mill. kroner for å sikre videreføring av Norsk Folkehjelps humanitære arbeid blant kurderne i Nord-Irak i 2002. Disse medlemmer viser til at Norsk Folkehjelp er eneste norske organisasjon som arbeider i Nord-Irak og at komponentene i programmet er menneskerettighets- og demokratiltak, forebygging av vold mot kvinner, alfabetisering, inntektsskapende tiltak, styrking av det

sivile samfunn gjennom kapasitetsbygging av lokale organisasjoner, samt videreutvikling av lokal mineryderkompetanse.

4.1.20 Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 079 700 kroner, mot 874 700 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Kapitlet dekker tiltak rettet mot fred, forsoning og demokratibyggning, innsats knyttet til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, samt oppfølging knyttet til nedrustning og utvikling.

Av proposisjonen fremgår at det legges opp til en betydelig økning i innsatsen knyttet til FNs arbeid for fred og forsoning, spesielt i tilknytning til FNs fredsbevarende operasjoner. Videre legges det opp til en styrking i den norske innsatsen knyttet til den politiske utviklingen i Midtøsten.

Når det gjelder innsatsen overfor ODA-godkjente land på Balkan vil dreiningen fra humanitært til mer langsiktig arbeid bli videreført, innen rammen av Stabilitetspakten for Sørøst-Europa.

Komiteens merknader

Komiteen understreker at krig og væpnet konflikt er til hinder for utvikling og en hovedårsak til nød og kriser, særlig i Afrika.

Komiteen er enig i at internasjonal fred og sikkerhet i størst mulig grad bør være trygget av FN og basert på internasjonal forpliktende rett. Norges rolle som medlem av Sikkerhetsrådet tilsier også at Norge bør prioritere arbeid for fred og forsoning høyt.

Komiteen understreker at situasjonen på Balkan fremdeles ikke er stabil, og støtter at Norge skal ha en sterk profil i Balkan-regionen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at Norge kan spille, og har spilt, en viktig rolle i freds- og forsoningsprosesser.

Flertallet er enig i at dette er et innsatsområde som Norge fortsatt bør legge stor vekt på.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser positivt på at Norge kan spille en rolle for å skape fred i områder av verden som er preget av konflikt. Disse medlemmer vil imidlertid understreke at det ikke bør være norske myndigheters oppgave å finansiere disse fredsprosessene. Disse medlemmer mener at om Norge er ønsket i disse prosessene så bør andre aktører påta seg rollen å finansiere utgiftene knyttet til slike oppdrag. Disse medlemmer vil redusere bevilgningen til post 70 på dette kapitlet med 150 mill. kroner.

4.1.21 Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering

Under dette kapitlet foreslås bevilget 354 600 000 kroner, mot 332 600 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Kapitlet dekker finansiering av evalueringer og andre faglige rådgivningstjenester samt støtte til norsk forskning om utviklingsspørsmål. En betydelig del av midlene går til kompetanseoppbygging i utviklingsland gjennom støtte til forskning og støtte til høyere utdanning for kandidater fra utviklingsland.

I tilknytning til evalueringsarbeidet opplyses i proposisjonen at for å sikre tilgjengelige og relevante rådgivningstjenester er det inngått rammeavtaler med en rekke norske institusjoner og offentlige etater. Videre er det startet et arbeid med å utvikle en effektiv felles kunnskapsbase i Utenriksdepartementet og NORAD, hvor også eksterne fagmiljøer trekkes inn.

Når det gjelder forskning om utviklingsspørsmål vil dette i det alt vesentlige foregå innenfor en rammeavtale med Norges Forskningsråd.

Komiteens merknader

Komiteen viser til den betydning samarbeidet mellom forskningsinstitutter og universiteter i Norge og utviklingsland har på utviklingsområdet. Evalueringen av NUFU-programmet var svært positiv, og det foreligger en meget omfattende søkermasse.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at det er viktig å bygge videre på dette engasjementet og vil anmode om at utviklingsforskningen prioriteres i tiden framover.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine alminnelige merknader og vil redusere bevilgningene til post 70 på dette kapitlet med 125 mill. kroner.

4.1.22 Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak

Under dette kapitlet foreslås bevilget 103 554 000 kroner, mot 102 466 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Kapitlet dekker, utover den såkalte ymseposten, også tilskudd til internasjonale prosesser og konvensjoner. Her vil det bli lagt særlig vekt på å støtte utviklingslandenes deltakelse i det regionale og globale miljøsamarbeidet samt i internasjonale prosesser knyttet til handel.

Når det gjelder post 70 Ymse tilskudd tar denne bevilgningen sikte på å utgjøre en budsjettreserve som kan disponeres til nødvendige bistandstiltak i løpet av budsjettåret, i henhold til gitte fullmakter. Den foreslåtte omdisponeringsfullmakt under denne posten foreslås gjort gjeldende for alle ODA-godkjente bevilgninger, inkludert kapitlene under programkategori 03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen. Disse kapitler har tidligere ikke vært omfattet av slik omdisponeringsfullmakt.

Komiteens merknader

Komiteen har merket seg ønske om å støtte utviklingslandenes deltakelse i internasjonalt samarbeid knyttet til miljø og handel. Komiteen ser positivt på

dette. Komiteen ser at det er ønskelig med en budsjettreserve i forhold til bistandstiltak og har ingen ytterligere merknader til dette.

4.1.23 Kap. 167 Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Under dette kapitlet foreslås bevilget 680 000 000 kroner, mot 857 119 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

I budsjettproposisjonen vises det til at dette kapitlet omfatter ordninger vedrørende opphold for flyktinger i Norge, og som administreres av andre departementer, men som etter OECD/DACs retningslinjer godkjennes som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at vi ønsker en langt strengere praksis i forhold til asylinnvandring enn hva som er gjeldende i dag. Disse medlemmer mener at praksisen med å gi opphold på humanitært grunnlag og familiegjengforening må strammes inn, og mener det vil bli mindre behov for midler med denne praksis. Disse medlemmer vil redusere post 21 med 200 mill. kroner.

4.1.24 Kap. 170 FN-organisasjoner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 781 000 000 kroner (1 796 000 000 kroner), mot 1 730 500 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Under dette kapitlet dekkes generelle bidrag til FN-organisasjonene.

Bevilgningsforslaget avspeiler Regjeringens målsetting om å konsentrere bistanden om noen hovedpartnere blant FN-organisasjonene, der det legges vekt på bred dialog og samarbeid, både med penger, faglige innspill og oppfølging.

Det fremgår videre av proposisjonen at Regjeringen legger stor vekt på å bidra til å styrke de internasjonale organisasjonenes deltakelse i bistandskoordineringen av multilateral og bilateral bistand på landnivå. UNDP anses som særlig viktig i denne sammenheng. Dessuten vises det også til at UNDPs mandat sammenfaller med sentrale norske bistandsmål. Støtten til UNDP foreslås derfor økt i 2002. Også i bidragene til UNFPA, UNICEF og WFP foreslås en viss økning.

Komiteens merknader

Komiteen har merket seg Regjeringens ønske om å konsentrere bistanden om noen hovedpartnere blant FN-organisasjonene. Dette er en utvikling som komiteen støtter. Komiteen er i likhet med Regjeringen opptatt av at koordineringen og samordningen av multilateral bistand blir best mulig, og mener som Regjeringen at FN og dens organisasjoner vil måtte utøve en sentral rolle i dette arbeidet. Komiteen mener FN er i en særstilling som internasjonal organisasjon og har

en legitimitet som gjør organisasjonen godt egnet til å være ledende innen internasjonalt hjelpearbeid og flyktningehåndtering. Videre vil komiteen vektlegge FNs betydelige rolle innen internasjonale miljøspørsmål, arbeidet for å fremme menneskerettigheter og ikke minst fredsskapende arbeid. Komiteen mener Norge må arbeide videre i samarbeid med FN for å bidra til at organisasjonen blir så slagkraftig som mulig innenfor de felter som er nevnt. I dette arbeidet må det vektlegges å arbeide for å skape tillit til FN som organisasjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til sine alminnelige merknader for begrunnelse for de reduksjoner disse medlemmer har gjort i bevilgningene til enkelte FN-organisasjoner.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik: post 70 285 mill. kroner, post 71 12 mill. kroner og post 75 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke post 75 Tilskuddet til FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNWRA), med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Norge ikke fyller sin kvote når det gjelder stillinger i FN-sekretariatet og at det er ønskelig å rekruttere flere. Nasjonalt rekrutterte til FN-organisasjoner gir erfaringsmessig Norge bedre innsyn i sekretariatenes drift og disponeringer. Kostnadene ved å være tilknyttet trygden under tjeneste i utlandet er så høye at det for de fleste vil være umulig selv å betale inn til trygden. Lov om folketrygd gjør det med andre ord lite attraktivt å være ansatt i FN fordi man blir stående uten trygderettigheter i tre år etter hjemkomst og/eller at en ikke opparbeider nok tjenesteår til å få full pensjon.

Dette medlem ber Regjeringen utrede muligheten for at ansatte i FN-tjeneste opprettholder trygderettigheter i Norge for den periode de arbeider i FN, og legge dette fram for Stortinget på en dertil egnet måte.

4.1.25 Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 006 500 000 kroner, mot 1 091 500 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Budsjettposten dekker bidrag til Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene. Fra norsk side legges spesiell vekt på å bidra til at utviklingsbankenes fattigdomsorientering styrkes, og at institusjonene integrerer kjønnsrolleperspektivet og miljøhensyn i sin virksomhet. Videre arbeides det for at bankene prioriterer utlån til sosiale sektorer, som helse og utdanning.

Forhandlingene om påfylling av Verdensbankens fond for de fattigste landene (IDA) og Det afrikanske utviklingsfond (AfDF) skal etter planen fullføres i 2001, og i proposisjonen fremgår at Regjeringen vil

arbeide for at det gis prioritet til de fattigste landene og at påfyllingene blir betydelige.

Som en følge av Regjeringens målsetning om økt fokus mot regionale tiltak, opplyses at det vil legges økt vekt på dialog med regionalbankene.

Komiteens merknader

Komiteen vil understreke at finansinstitusjonene må legge vekt på oppbyggingen av en sterk og effektiv offentlig sektor i utviklingslandene, og legge vekt på utbygging av offentlige utdannings- og helsetilbud. For en rekke utviklingsland vil det også være viktig at en oppfordrer til styrking av skattesystemet, og evnen til intern omfordeling mellom fattige og rike. Komiteen mener at det er uheldig dersom multilaterale finansinstitusjoner stiller krav og betingelser knyttet til lån og kreditter som medfører nedskjæringer innen slike nøkkelområder for velferd og utvikling i fattige land.

Komiteen mener også det er viktig at Verdensbanken legger vekt på at utvikling av strategier for bekjempelse av fattigdom skal utvikles gjennom lokalt styrte og åpne prosesser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser nødvendigheten av at vi har internasjonale institusjoner som Verdensbanken og mener institusjoner som denne kan spille en viktig rolle for en positiv demokratisk og markedsøkonomisk utvikling. Disse medlemmer mener norsk støtte til multilaterale finansinstitusjoner er stort og ønsker å redusere dette noe. Disse medlemmer vil derfor redusere bevilgningen til post 70 med 150 mill. kroner og post 71 med 350 mill. kroner.

4.1.26 Kap. 172 Gjeldslette

Under dette kapitlet foreslås bevilget 350 000 000 kroner, det samme som i saldert budsjett for 2001.

Tilskudd til fondet for internasjonale gjeldsoperasjoner utgjør hovedtyngden av denne bevilgningen. Formålet med gjeldsfondet er å bidra til å lette utviklingslandenes gjeldsbyrde og å sikre økte ressursoverføringer til de fattigste og mest gjeldstyngede land. Midler fra fondet går til gjeldslettetiltak i regi av multilaterale finansinstitusjoner, i første rekke Verdensbanken. Bidrag til finansiering av HIPC-ordningen forventes å utgjøre hoveddelen av bevilgningen også i 2002.

Av proposisjonen fremgår at Regjeringen foreslår å utvide den norske Gjeldsplanen til å kunne omfatte land som har vært i krig og konflikt, og mellominntektsland med stor fattigdom. Denne utvidelsen innebærer en ytterligere maksimumsbelastning på rammen på om lag 1,8 mrd. kroner. Rammen for ettergivelse av fordringer i henhold til Gjeldsplanen er i vedtak XI foreslått satt til 1,1 mrd. kroner for 2002. All norsk gjeldsettergivelse under Gjeldsplanen gjennomføres uten å belaste bistandsbudsjettet med nye bevilgninger.

Komiteens merknader

Komiteen mener at gjeldslette er nødvendig for å hjelpe de mest gjeldstyngede u-land til en ny start. Gjeldsplanen er et viktig redskap i norsk utviklingspolitikk. All norsk gjeldslette under gjeldsplanen - både samordnet gjennom Parisklubben og ensidig - gjennomføres uten å belaste bistandsbudsjettet eller andre deler av statsbudsjettet med nye bevilgninger, jf. forslag til vedtak XI.

Komiteen viser til at det i St.prp. nr. 1 (2001-2002) redegjøres for at Gjeldsplanen nå utvides til å kunne omfatte "post-konflikt-land" og mellominntektsland med stor fattigdom. Komiteen mener at dersom gjeldslette kan bidra til økonomisk og politisk stabilisering, bør et slikt virkemiddel brukes. Komiteen merker seg at Regjeringen vil søke å få til gjeldsbytteordninger med mellominntektsland som er samordnet med andre kreditorland.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ser det som svært positivt at den norske gjeldsplanen nå er utvidet til å kunne omfatte land som har vært i krig og konflikt, og mellominntektsland med stor fattigdom, og viser til at dette er i tråd med forslag som Sosialistisk Venstreparti fremmet i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2000-2001). Disse medlemmer mener at Norge må være en pådriver i de internasjonale forhandlingene om gjeldslette, og ber om at Regjeringen bidrar til at kriterier for gjeldslette ikke skal bidra til nedskjæring av offentlig sektor i fattige land. Disse medlemmer viser også til kravet som er reist av folkelige bevegelser i gjeldslette-land om at befolkningene skal være med å legge premisser for hvordan gjelden slettes.

Disse medlemmer foreslår at post 70 økes med 50 mill. kroner til gjeldslette og at det i tillegg bevilges 1 mill. kroner til organisasjoner og andre som arbeider med informasjon og påvirkning knyttet til u-landsgjeld.

4.1.27 Kap. 173 Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler

Under dette kapitlet foreslås bevilget 1 606 000 000 kroner (1 626 000 000 kroner), mot 1 272 000 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Dette nye budsjettkapitlet omfatter øremerkede tematiske bevilgninger kanalisert gjennom multilaterale bevilgninger. Temaene er de samme som er foreslått for bilateral bistand. I tillegg foreslås økt bruk av globale fond med flere givere. I tråd med dette innebærer omleggingen at man går over fra relativt mange multi-bi tiltak til færre og større temasatsinger, gjerne med flere givere. Organisasjoner som UNDP, WHO, UNAIDS, UNICEF, Verdensbanken og de regionale utviklingsbankene vil være hovedmottakere av tilskudd under dette kapitlet.

Komiteens merknader

Komiteen mener det er riktig å opprette et nytt budsjettkapittel som omfatter øremerkede tematiske bevilgninger kanalisert gjennom multilaterale organisasjoner. Det vil gjøre det enklere å møte de økte krav til synergi mellom virkemidler og kanaler på landnivå, som gjør det ønskelig å arbeide mer målrettet for å styrke effektiviteten i den samlede utviklingsinnsatsen i hvert land. Temaene vil være de samme som på bilateral side, og tilsvarer de generelle satsingsområdene.

Komiteen er enig i den konsentrasjonen som ligger i omleggingen fra mange multi-bi tiltak til færre og større temasatsinger.

Med økningen i kapitlets totalramme fra 1 272 mill. kroner i saldert budsjett 2001 til 1 606 mill. kroner i Regjeringens forslag, er komiteen enig i at reduksjonen på 20 mill. kroner på post 77 Institusjons- og systemreform, kan oppveies av støtte gjennom øremerkede bidrag over også andre poster under kap. 173. Styrking av reformprosesser i FN og andre multilaterale utviklingsinstitusjoner og samarbeidet disse imellom er fortsatt sentrale mål.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil med unntak av støtte til tiltak for å bekjempe Hiv/Aids og institusjons- og styrereform foreslå kutt på alle øvrige poster i tråd med våre alminnelige merknader.

Disse medlemmers kutt fordeler seg slik: post 70 600 mill. kroner, post 72 150 mill. kroner, post 73 150 mill. kroner, post 74 80 mill. kroner og post 79 25 mill. kroner.

4.1.28 Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Under dette kapitlet foreslås bevilget 416 500 000 kroner (422 200 000 kroner), mot 418 700 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

Dette kapitlet omfatter tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS, Handlingsplanen for søkerlandene til EU, freds- og demokratiltak i ikke-ODA-godkjente land samt tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak.

Det opplyses i proposisjonen at i tillegg til tidligere prioriterte innsatsområder, forventes anmodninger om ytterligere støtte til arbeid som pågår under EBRD for stengning og sikring av kjernekraftverk i Sentral- og Øst-Europa.

Videre vil støtten til økonomiske og politiske reformer i Russland bli videreført, med hovedvekt på Barentsregionen. Miljø og helse vil være viktigste innsatsområder.

Under Handlingsplanen for søkerlandene til EU, foreslås hovedtyngden av den norske innsatsen rettet inn mot landene i Østersjøregionen (Estland, Latvia, Litauen og Polen).

I tillegg til bevilgningsforslaget foreslås en tilsagnsfullmakt med en samlet ramme på 265 000 000 kroner.

Komiteens merknader

Komiteen vil understreke betydningen av at Norge har et høyt engasjement for å bistå Russland, Sentral- og Øst-Europa i omstillingen til demokrati, markedsøkonomi og forbedring av miljøsituasjonen. Komiteen viser til den noe bedre økonomiske situasjonen i Russland som bør kunne gi mulighet til økt kommersielt samkvem. Videre vil komiteen understreke betydningen av at Regjeringen bruker tilgjengelige virkemidler for å få økt fart på miljø- og atomsamarbeidet med Russland.

Komiteen vil understreke betydningen av Barentssamarbeidet og spesielt folk til folk-komponenten av dette arbeidet. Offentlige og private institusjoner samt frivillige organisasjoner bør fortsatt gis en sentral rolle. Helsesamarbeidet bør vies spesiell oppmerksomhet.

Komiteen har merket seg innspill fra BIPIR-programmet om at Norge risikerer å tape CO₂-kvoter og norske leveranser til bio- og energiprojekter i Russland fordi Norge, i motsetning til de fleste andre land, ikke har investeringsmidler å tilby. Komiteen ber om at det blir foretatt en vurdering av mulighetene for å etablere en prøveordning med et revolverende investeringsfond og legge dette fram for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2002.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener norsk engasjement i forhold til søkerlandene til EU er for stort. Disse medlemmer vil derfor redusere post 70 med 150 mill. kroner. Disse medlemmer vil at gjenværende midler prioriteres til arbeid med atomsikkerhetstiltak og prosjektsamarbeid med Russland.

Disse medlemmer vil også redusere post 76 med 4,3 mill. kroner.

4.1.29 Kap. 198 Frivillige bidrag, FN-operasjoner

Under dette kapitlet foreslås ingen bevilgning (20 000 000 kroner). Av budsjettproposisjonen fremgår at

det ble bevilget 27 000 000 kroner i Revidert nasjonalbudsjett for 2001 til dette formål.

Dette kapitlet omfatter frivillige bidrag til fredsbevarende operasjoner og internasjonal strafferettspleie.

I St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) fremgår at deler av bevilgningen for 2001 ikke vil bli benyttet, og at Regjeringen i forbindelse med nysalderingen av 2001-budsjettet vil foreslå å gjøre posten overførbar.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å opprettholde den bevilgning på 20 mill. kroner som var foreslått av regjeringen Stoltenberg. Med bakgrunn i situasjonen i bl.a. Afghanistan ser disse medlemmer at behovet for norsk deltakelse i eller støtte til fredsbevarende operasjoner er meget aktuelt.

4.2 Miljøverndepartementet*4.2.1 Kap. 1471 Norsk polarinstitutt, utgifter*

Under dette kapitlet foreslås bevilget 107 072 000 kroner (107 417 000 kroner), mot 112 619 000 kroner i saldert budsjett for 2001.

I proposisjonen fra Miljøverndepartementet blir det redegjort nærmere for Norsk Polarinstituttets funksjon og rolle.

Reduksjonen i bevilgningsforslaget har bl.a. sammenheng med at den nordiske Antarktisk-ekspedisjonen 2000-2001 er avsluttet.

Komiteens merknader

Norsk Polarinstitutt er den sentrale statsinstitusjonen for kartlegging, miljøovervåking og forvaltningsrettet forskning i Arktis og Antarktis. Instituttet er også faglig og strategisk rådgiver overfor den sentrale forvaltningen i polarspørsmål. Komiteen merker seg at den foreslåtte reduksjonen i bevilgning har sammenheng med at den norske Antarktisk-ekspedisjonen 2000-2001 er avsluttet.

5. FORSLAG FRA MINDRETALL**5.1 Forslag under ramme 4****Forslag fra Sosialistisk Venstreparti**

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	347 052 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	12 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	32 320 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	817 435 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn ..	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	150 558 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 400 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 150 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	37 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	685 793 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	142 588 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	167 360 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	207 370 000	
	42	Krise- og evakueringsiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	104 328 000	
150		Hovedsamarbeidsland		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	71 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	110 000 000	
	75	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	76	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
151		Regionbevilgning for Afrika		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	214 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	165 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	212 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	154 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	94 000 000	
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	57 900 000	
152		Regionbevilgning for Asia		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	29 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	56 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	73 500 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	72 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	7 800 000	
153		Regionbevilgning for Midtøsten		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	37 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	22 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	65 500 000	
154		Regionbevilgning for Mellom-Amerika		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	26 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	17 500 000	
	50	Fredskorpset	83 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	900 000 000	
	71	Hiv/aids-tiltak via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	78 600 000	
	75	Internasjonale frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	104 700 000	
	76	Internasjonal fagbevegelse	6 000 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	95 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetting	118 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	345 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 082 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	223 000 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	855 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	102 100 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	252 500 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 554 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	680 500 000	
170		FN-organisasjoner		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	693 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	227 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	320 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA) .	110 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner	51 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	500 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	506 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	401 000 000	
173		Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	780 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	172 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	77	Institusjons- og systemreform, <i>kan overføres</i>	29 000 000	
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	369 000 000	
	71	Fred og demokratiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	42 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	105 993 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	106 574 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 184 755 000
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	9 300 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	4 000 000	
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 071 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	15 936 000	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	2 450 000	
		Totale inntekter		57 899 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 151 Regionbevilgning for Afrika.
2. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 152 Regionbevilgning for Asia.

3. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 153 Regionbevilgning for Midtøsten.
4. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 154 Regionbevilgning for Mellom-Amerika.
5. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
6. omdisponere med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.
7. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 173 Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet

som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene

ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land ...	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

- gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.
- dekke garantier gitt under NORADs tidligere låneordning for utvikling av næringslivet i utviklingsland innenfor en ramme for gammelt ansvar på inntil 32 mill. kroner under kap. 161 Næringsutvikling post 72 Finansieringsordning for utviklingstiltak.
- øke Norges garantiforpliktelser med 21 191 000 euro i forbindelse med kapitalutvidelse i Europarådets utviklingsbank.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 200 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2002 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldeplanen av 1998 for inntil 1 100 mill.

kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkreditts gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XIV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1471 post 1	kap. 4471 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 post 3
kap. 1471 post 1	kap. 4471 post 4

6. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonene og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Rammeområde 4

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	347 052 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 537 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	30 320 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	817 435 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	150 558 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 400 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 150 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	685 793 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklings- hjelpen		
	1	Driftsutgifter	142 588 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	167 360 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	207 370 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriks- stasjonene		
	1	Driftsutgifter	104 328 000	
150		Hovedsamarbeidsland		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	71 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	110 000 000	
	75	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	130 000 000	
	76	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
151		Regionbevilgning for Afrika		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	36 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	165 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	212 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	154 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	94 000 000	
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	57 900 000	
152		Regionbevilgning for Asia		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	29 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	56 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	73 500 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	72 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 500 000	
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	7 800 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
153		Regionbevilgning for Midtøsten		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	37 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	17 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	65 500 000	
154		Regionbevilgning for Mellom-Amerika		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	26 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	16 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
	75	Regionalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
	76	Tiltak under utfasing, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	17 500 000	
	50	Fredskorpset	83 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	890 000 000	
	71	Hiv/aids-tiltak via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	78 600 000	
	75	Internasjonale frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	104 700 000	
161		Næringsutvikling (jf. kap. 3161)		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	64 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	195 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetning	118 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	345 000 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 076 000 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	223 000 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	855 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	102 100 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	252 500 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 554 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	62 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
167		Flyktingetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	680 500 000	
170		FN-organisasjoner		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	693 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	227 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	320 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	74	FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner	51 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	500 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	506 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
173		Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler		
	70	Helse og utdanning mv., <i>kan overføres</i>	780 000 000	
	71	Hiv/aids, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	72	Økonomisk utvikling og handel, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	73	Miljø og energi, <i>kan overføres</i>	172 000 000	
	74	Godt styresett, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	77	Institusjons- og systemreform, <i>kan overføres</i>	29 000 000	
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	369 000 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	42 500 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	105 993 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	106 574 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		16 184 755 000
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	9 300 000	
	4	Leieinntekter	1 682 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	4 000 000	
3161		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 161)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	16 071 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	15 936 000	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	2 450 000	
		Totale inntekter		57 899 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 142 post 1	kap. 3142 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter post 1 Salgsinntekter fra salg av bostandseidommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 151 Regionbevilgning for Afrika.
2. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 152 Regionbevilgning for Asia.
3. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 153 Regionbevilgning for Midtøsten.
4. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 154 Regionbevilgning for Mellom-Amerika.
5. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
6. omdisponere med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak fra

kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

7. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 173 Støtte til prioriterte temaer via multilaterale kanaler.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan overskride bevilgningen over kap. 101 Utenriksstasjonene post 90 Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

V

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene post 89 Agio/Disagio.

VI

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	100 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/ SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	265 mill. kroner

VIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2002 kan:

- gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og andre land i kategorien minst utviklede land.
- dekke garantier gitt under NORADs tidligere låneordning for utvikling av næringslivet i utviklingsland innenfor en ramme for gammelt ansvar på inntil 32 mill. kroner under kap. 161 Næringsutvikling post 72 Finansieringsordning for utviklingstiltak.
- øke Norges garantiforpliktelser med 21 191 000 euro i forbindelse med kapitalutvidelse i Europarådets utviklingsbank.

IX

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 200 mill. kroner.

X

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2002 kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak post 70 Ymse tilskudd.

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2002 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i gjeldeplanen av 1998 for inntil 1 100 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte multilaterale organisasjonen.

XIII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2002 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til grunnfondet. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

XIV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2002 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1471 post 1	kap. 4471 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 post 3
kap. 1471 post 1	kap. 4471 post 4

Oslo, i utenrikskomiteen, den 29. november 2001

Thorbjørn Jagland

leder og ordf. for kap. 163

Brit I. H. Andreassen

ordf. for kap. 480, 1471 og 4471

Haakon Blankenborg

ordf. for kap. 101, 167 og 2101

Julie Christiansen

ordf. for kap. 141, 143 og 172

Kristin Halvorsen

ordf. for kap. 160 og 164

Morten Høglund

ordf. for kap. 166 og 170

Bjørn Jacobsen

ordf. for kap. 151, 162 og 171

Jon Lilletun

ordf. for kap. 150 og 165

Oddvard Nilsen

ordf. for kap. 100

Lars Rise

ordf. for kap. 104 og 153

Christopher Stensaker

ordf. for kap. 103 og 142

Jens Stoltenberg

ordf. for kap. 116 og 198

Finn Martin Vallersnes

ordf. for kap. 152, 154, 161, 173 og 3161

Gunhild Øyangen

ordf. for kap. 140

Åslaug Haga

sekretær og ordf. for kap. 102, 115 og 197